ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑι.

Τόμος Δ'. **ΑΡΙΘΜ. 6 (78).**

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους, ἑξάμηνος μόνον καὶ προπληρωτία: Πωνταχοῦ φράγκ. χρ. 10 ἢ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Δ'. **τῇ 15/27. *Μαρτίου* 1888.**

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ Ο ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.

Ὁ πρῶτος τῶν ἱδρυτῶν τῆς γερμανικῆς ἑνότητος καὶ ὁ θεμελιωτὴς τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς δὲν ὑπάρχει πλέον ἀπὸ τῆς 9. Μαρτίου μεταξὺ τῶν ζώντων. Τῇ 22. τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔμελλε νὰ ἑορτασθῇ πανδήμως ἡ ἐννενηκοστὴ δευτέρα ἐπέτειος ἡμέρα τῶν γενεθλίων του, ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπελθὼν ἀφήρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου, εἰς τὸ θέατρον τοῦ ὁποίου ἐπὶ τόσας γενεὰς ἐδοκιμάσθη ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ εἰς Κύριον μεταστάντος ἥρωος. Ἐπένθησε τὸν θάνατον αὐτοῦ πρεπόντως καὶ μεγαλοπρεπῶς πᾶσα φιλόπατρις γερμανικὴ ψυχή, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπένθησεν αὐτὸν καὶ πᾶς Εὐρωπαῖος, καὶ πᾶς ἄνθρωπος, διότι ὁ ἀοίδιμος ἀνήρ, ὁ διαλάμψας καὶ δοξασθεὶς ἐν ταῖς μάχαις καὶ τοῖς πολέμοις, παρέσχεν ἑαυτὸν πρὸς τούτοις καὶ ἀξιομιμητότατον παράδειγμα πατρὸς καὶ μειλιχίου ἄρχοντος καὶ κατέστη ἀγλαὸν καὶ τέλειον ὑπόδειγμα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Τοιοῦτος ἦν ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γερμανῶν Γουουλιέλμος ὁ Α'. Δὲν ἦτο ὅπως ἕκαστος ἄλλος μονάρχης, κατὰ τὴν συνήθη ἔννοιαν τῆς λέξεως, μόνον ὁ ἀντιπρόσωπος καὶ προστάτης τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἦτον ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λαοῦ του βαθέως ἐρριζωμένης καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο σεβαστῆς μοναρχικῆς ἀρχῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἀνεπτύχθησαν ἐν τῇ εὐγενεῖ καὶ ἀδόλῳ καρδίᾳ του αἱ πατρικαὶ ἐκεῖναι ἀρεταί, αἵτινες περιεκόσμησαν αὐτὸν καθ' ὅλον τὸν μακρότατον βίον του καὶ κατέστησαν αὐτὸν προσφιλέστατον ἀντικείμενον ἀγάπης καὶ λατρείας ἐκ μέρους ὅλων τῶν ὑπηκόων του.

Ἐν τῷ προσώπῳ του τὸ γερμανικὸν ἔθνος ἐλάτρευε τὸν ἰσχυρὸν θεμελιωτὴν καὶ νουνεχῆ οἰκοστρόφον τοῦ νέου γερμανικοῦ κράτους, δι' αὐτοῦ ἐξηγέρθη ἐκ πολυετοῦς ληθάργου καὶ ἀπηλλάγη, εὐγνωμονοῦν, μακροχρονίων καὶ καταστρεπτικῶν ἐμφυλίων διχονοιῶν, διὰ μιᾶς δὲ ὑψώθη ὑπ' αὐτοῦ κατόπιν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, τὴν ὁποίαν ἰλλιγγιᾷ τις καὶ νὰ ὀνειρευθῇ μόνον· ἀπ' αὐτοῦ χρονολογεῖται τέλος διὰ τὴν Γερμανίαν νέα περίοδος ἐσωτερικῆς ἑνότητος καὶ ἀδελφωσύνης μεταξὺ των ἡγεμόνων καὶ τῶν λαῶν της, ὁποία δὲν ὑπῆρξεν οὐδ' ἀνεφάνη ποτὲ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, ἐξωτερικῆς δὲ δυνάμεως καὶ ἰσχύος, ὁποίαν οὐδεὶς τῶν πρῴην γερμανῶν βασιλέων ἔσχε ποτέ

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ Γ'.
Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας.

καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς λαμπροτέρας ἐποχὰς τῆς ἀρχαιοτέρας γερμανικῆς ἱστορίας.

Καὶ πάντα ταῦτα ἦσαν κυρίως ἔργον καὶ ὀφείλονται εἰς τὴν εὐστάθειαν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὰς ἄλλας ἐξόχους ἀρετὰς τοῦ ἀοιδίμου μονάρχου. Καὶ προσωπικῶς μὲν εἰργάσθη ὁ ἴδιος καὶ ἔχων συμβούλους τοὺς σοφωτάτους τῶν ἀνδρῶν περὶ τὰ στρατιωτικά, ὡς τὸν Ῥούν, π. χ. καὶ τὸν Μόλτκε καὶ ἄλλους, διεξήγαγε τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ, ὅστις κατὰ τὰ ἔτη 1866 καὶ 1870 ἀπεδείχθη θαυμάσιος καὶ ὁ κραταιότατος τῶν στρατῶν τῆς ὑφηλίου, λαβὼν δὲ καὶ κρατήσας παρ' ἑαυτῷ, παρ' ὅλας τὰς ἐν ἀρχῇ πολλαχόθεν γενομένας ἀντιπράξεις, ὡς σύμβουλον τὸν μεγαλεπήβολον καὶ ἱκανώτατον Βίσμαρκ, ἠδυνήθη ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ταύτην δύναμιν τὸ πρέπον γύητρον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἱδρύσας τὴν γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν, νὰ καταστήσῃ αὐτὴν φοβερὰν καὶ τὸ ὄνομά της σεβαστὸν παρ' ἅπασι τοῖς ἔθνεσι τῆς οἰκουμένης. Τὸ δὲ κυριώτερον προσὸν αὐτοῦ ἦν προςέτι καὶ ἡ φρόνησις, δι' ἧς ἐτήρει καὶ ἐφύλαττε πᾶν ὅ,τι ὁ μεγαλοψυὴς Βίσμαρκ καὶ ὁ Μόλτκε μέγα ἔπραττον, καὶ δι' ἧς κατώρθου εἰς τοὺς συμμάχους του νὰ ἐμπνέῃ πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς εἰλικρινεῖς αὐτοῦ προθέσεις καὶ εἰς τὴν εἰρηνικήν του πολιτικήν.

Διὰ τοῦτο καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, μικροί τε καὶ μεγάλοι, προςήρχοντο πρὸς τὸν γηραιὸν αὐτῶν Νέστορα, ἀπονέμοντες τὸν δίκαιον καὶ πρέποντα σεβασμόν· ἦτο ὁ ἱδρυτὴς καὶ τὸ ἰσχυρὸν κέντρον ἰσχυρᾶς ὁμοσπονδίας, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἠδύνατο, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ ἐπιβάλῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὴν τήρησιν τῆς εἰρήνης, ἧς αὐτὸς ἦτο ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἀγρυπνότερος φύλαξ.

Ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ τὸ ἄτομον τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου συνήνου, ἐξίσωνε καὶ διήλλαττεν ὅλα τὰ στοιχεῖα. Ἐν αὐτῷ οἱ γερμανοὶ ἡγεμόνες εἶχον τὴν ἀσφαλεστέραν ἐγγύησιν ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐγίνετο, ἐγίνετο πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνισχύσεως καὶ ἀσφαλείας τοῦ κράτους καὶ τῆς ἐσωτερικῆς εὐνομίας τοῦ ἔθνους. Γύρω του συνηθροίζοντο — οὐχὶ ὅπως ἄλλοτε οἱ ὑποταγεῖς ἡγεμόνες περὶ τὸν ἀνώτατον κυρίαρχον καὶ δεσπότην των ὑπόπτως καὶ δυςαρέστως — ἀλλ' ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀφοσιώσει, ὡς πιστοὶ ἀδελφοὶ καὶ σύμμαχοι οἱ ἄρχοντες τῶν ἄλλων γερμανικῶν φύλων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ εὐγενὴς καὶ ἡρωϊκὸς γέρων οὐδὲν ἄλλο ἐπεθύμει νὰ ἦνε, παρὰ ὁ „πρῶτος μεταξὺ τῶν ὁμοίων του."

Καὶ ὅπως οἱ ἡγεμόνες, οὕτω καὶ οἱ λαοί. Ὁ ψυχρότερος κάτοικος τῆς βορείου Γερμανίας ἀπένεμεν ἐξ ἴσου θερμὴν λατρείαν πρὸς τὸν ἀγαπητὸν Αὐτοκράτορα, ὡς καὶ ὁ θερμότερα ἔχων αἰσθήματα νότιος Γερμανός. Ἀκόμη δὲ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νεωστὶ προςαρτηθείσαις χώραις, ὅπου τὸ αἴσθημα τῆς συγγενείας σὺν τῷ χρόνῳ εἶχεν ἐκλίπῃ, ἡ προςωπικὴ ἐμφάνισις τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἐγίνετο ἑκάστοτε ἀφορμὴ ἐκδηλώσεων χαρᾶς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τόν ἀειθαλῆ οἶκον τῶν Χοενζόλλερν. Ἡ τελεία καὶ σπανιωτάτη συγχώνευσις ἡγεμονικοῦ μεγαλείου καὶ ἀπερίττου ἁπλότητος ἀστοῦ, ἧς ἐνσάρκωσις ἦτο ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, κατέθελγε πάντας, τούς τε ἄρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους. Εἰς πᾶσαν λοιπὸν περίστασιν πανταχόθεν διηυθύνοντο σωρηδὸν πρὸς αὐτὸν ἀπειράριθμοι ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ· πάντες, πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, γυναῖκες καὶ παιδία ἔσπευδον τίς πρῶτος νὰ στείλῃ τι πρὸς τὸν ἀγαπητὸν καὶ ἡρωϊκὸν Αὐτοκράτορα, ὅπως δι' αὐτοῦ τῷ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματα τῆς λατρείας καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς του.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος δὲν ἀνῆκεν, ὅπως οἱ πρόγονοί του, ὁ μέγας Ἐκλέκτωρ καὶ Φρειδερῖκος ὁ μέγας, εἰς τοὺς μεγαλοφυεῖς ἐκείνους ἡγεμόνας, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς ἰδίας των δυνάμεως ἐκτελοῦσι τὰ πάντα, μεταχειρίζονται δὲ μόνον ὡς ἐκτελεστικὰ τῶν δημιουργικῶν των ἰδεῶν ὄργανα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἱκανωτάτους τῶν θεραπόντων των. Τὸ ἀπολυταρχικὸν τοῦτο σύστημα βεβαίως δὲν θὰ ἥρμοζε πλέον οὔτε πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐποχήν, οὔτε πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν, ἧς εἶχε τύχη ἤδη ὁ γερμανικὸς λαὸς κατα τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ Γουλιέλμου. Ἀλλ' οὗτος ἐκέκτητο τὴν σπανίαν καὶ ἐπίζηλον ἰδιότητα τοῦ ν' ἀνευρίσκῃ καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ ἐν ταῖς μάχαις τοὺς ἱκανωτάτους τῶν ἀνδρῶν καὶ νὰ τοὺς συγκρατῇ περὶ ἑαυτόν, εἶχε δὲ προςέτι καὶ τὴν ἔτι σπανιωτέραν δι' ἡγεμόνα ἀρετὴν νὰ ὑποχωρῇ πολλάκις ὁ ἴδιος καὶ ἀφίνων τὴν ἰδίαν γνώμην ν' ἀποδέχηται μετὰ πλήρους ἐμπιστοσύνης τὰς ἰδέας τῶν συμβούλων του.

Συγκινητική, ὅπως ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη, ἦτο καὶ ἡ μετριοφροσύνη, μεθ' ἧς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους καὶ τὴν δόξαν ἐπὶ τοῖς ἐπιτευχθεῖσι κατορθώμασι προςεπάθει ἀφ' ἑαυτοῦ ν' ἀποστρέψῃ πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τότε προςῆλθον αὐτῷ ἀρωγοὶ καὶ σύμβουλοι. Μετὰ τὴν ἔνδοξον μάχην τοῦ Σεδὰν ἀπέτεινε πρὸς τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ συνηγμένους γερμανοὺς ἡγεμόνας τὴν ἑξῆς προςφώνησιν:

„Γνωρίζετε, κύριοι, ὁποῖον μέγα καὶ ἱστορικὸν συμβεβηκὸς ἔγινε πρὸ ὀλίγου. Χρεωστῶ τοῦτο εἰς τὰ διαπρεπῆ κατορθώματα τῶν ἡνωμένων στρατιων, πρὸς τὰς ὁποίας τὴν στιγμὴν ταύτην αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω τὴν βασιλικήν μου εὐγνωμοσύνην καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ αἱ μεγάλαι αὐταὶ ἐπιτυχίαι θὰ συντελέσωσιν ἔτι μᾶλλον εἰς σύσφιγξιν των δεσμῶν, οἱ ὁποῖοι μᾶς συνδέουσι πρὸς τους ἡγεμόνας τῆς βορειογερμανικῆς ὁμοσπονδίας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους συμμάχους, ὧν πολυάριθμα ἡγεμονικὰ μέλη συνηθροίσθησαν κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν περὶ ἐμέ, ὥςτε νὰ ἐλπίζωμεν ἐπὶ εὐτυχέστερον μέλλον. Εὐγνωμονῶ πάντα, ὅςτις προςέθηκεν ἓν φύλλον εἰς τὸν στέφανον τῆς δάφνης καὶ τῆς δόξης τῆς ἡμετέρας πατρίδος!"

Καὶ κατὰ τὸ γεῦμα ἐν τῷ ἀρχηγείῳ τοῦ στρατοπέδου, τῇ 3. Σεπτεμβρίου, εἶπεν ἐν τῇ προπόσει του τὰ ἑξῆς:

„Ἐξ εὐγνωμοσύνης ὀφείλομεν σήμερον νὰ πίωμεν εἰς ὑγιείαν τοῦ γενναίου μου στρατοῦ. Ὑμεῖς, ὑπουργὲ ἐπὶ τοῦ πολέμου Ῥούν, ἠκονίσατε τὸ ξίφος μας, Ὑμεῖς, στρατηγὲ Μόλτκε, τὸ διηυθύνατε, καὶ Ὑμεῖς, κόμη Βίσμαρκ, διευθύνοντες ἀπὸ ἐτῶν τὴν πολιτικὴν ἐφέρατε τὴν Πρωσσίαν εἰς τὸ σημερινὸν σημεῖον τοῦ ὕψους της. Ἀς πίωμεν λοιπὸν εἰς ὑγιείαν τοῦ στρατοῦ, τῶν τριῶν ὑπ' ἐμοῦ ὀνομασθέντων καὶ εἰς ὑγιείαν ἑνὸς ἑκάστου ἐκ τῶν παρισταμένων, ὅςτις κατὰ τὰς δυνάμεις του συνειργάσθη ὑπὲρ τῶν μέχρι τοῦδε ἐπιτυχιῶν!"

Ἐν γένει ἐφρόντιζε πάντοτε πολυ περισσότερον περὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους, παρὰ περὶ τοῦ ἰδίου του ἀτόμου. Ὅπως καὶ ὁ μέγας αὐτοῦ πρόγονος Φρειδερῖκος ὁ Β'., οὕτω καὶ ὁ Γουλιέλμος ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς τὸν „πρῶτον θεράποντα τῆς πολιτείας" καὶ αὐστηρῶς συνεμορφοῦτο πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦτο. Γεννηθείς, ἀνατραφεὶς καὶ ὡριμάσας εἰς ἄνδρα ἐντός τῶν τύπων καὶ τῶν ἕξεων τῆς ἀπολυταρχικῆς βασιλείας, ἀπόγονος ἡγεμονικοῦ οἴκου, ὅςτις δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι ἐκ τῶν κόλπων του ἐθεμελίωσε καὶ προήγαγε τὸ μεγαλεῖον τοῦ κράτους του καὶ τὴν εὐνομίαν τοῦ λαοῦ του, καταλαβὼν τὸν θρόνον ἐν ἡλικίᾳ, καθ' ἣν καὶ αὐτὸς ὁ ἁπλοῦς ἰδιώτης δυςκολεύεται νὰ μεταβάλλῃ καὶ νὰ τροποποιήσῃ τὰς ἰδέας καὶ τὰς βιωτικάς του συνηθείας, προθύμως, ἀν

οὐχὶ πάντοτε ἄνευ ὡρίμου σκέψεως, ἐπεζήτησε νὰ συμμορφωθῇ προς τὰς νέας σχέσεις καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας ἐποχῆς. Ὅτε τῷ 1844 ὁ ἀδελφός του ἡτοιμάζετο νὰ παράσχῃ εἰς τὴν χώραν πολίτευμα ἐπὶ οὐσιωδῶς τροποποιημένων βάσεων, ὁ Γουλιέλμος κατ' ἀρχὰς ἐφρένει τὰ ἐναντία καὶ ἐξέφρασε τὰς ἀντιρρήσεις του, ἀφ' οὗ ὅμως οἱ σύμβουλοι τοῦ βασιλέως ἐξέφρασαν τὴν ἀνάγκην τῆς μεταβολῆς ταύτης, ἀπέρριψε τοὺς δισταγμούς του καὶ ἐψήφισε προθύμως ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως, εἰπὼν τὰς ἀξιομνημονεύτους ἐκείνας λέξεις:

„Νέα Πρωσσία σχηματίζεται· ἡ παλαιὰ βαίνει εἰς τὸν τάφον. Εἴθε ἡ νέα νὰ γίνῃ τόσον μεγάλη καὶ ἔξοχος, ὅσον ὑπῆρξεν ἐν τιμῇ καὶ δόξῃ ἡ παλαιά!"

Ὅτε δὲ ἀργότερον, τῷ 1848, ὁ βασιλεὺς Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Δ'. ὑπεσχέθη εἰς τὸν λαόν του πλείους συνταγματικὰς ἐλευθερίας, ὁ τότε πρίγκηψ τῆς Πρωσσίας εἶχεν ἀποτείνει εἰς τοὺς ἀντιπροςώπους τοῦ λαοῦ τὰ ἑξῆς·

„Γνωρίζετε, ὅτι ἐγὼ ὡς μέλος τοῦ ὑπουργείου ἐν πεποιθήσει καὶ προθύμως ὑπέγραψα τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως, δι' οὗ χορηγεῖται εἰς τὸν λαὸν τῆς Πρωσσίας τὸ νέον σύνταγμα, καὶ οὕτως ὑπεχρεώθην νὰ τηρήσω αὐτὸ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Μὲ γνωρίζετε ἀρκούντως, ὅπως τρέφετε τὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ τηρήσω πιστῶς τὸν δεδομένον λόγον μου."

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δ' ἐκείνης μέχρι τῶν τελευταίων του ἡμερῶν οὕτω πιστῶς ἐτήρησε τοὺς λόγους του ὁ ἀοίδιμος μονάρχης καὶ ἀείποτε σωφρόνως καὶ νουνεχῶς ἐκυβέρνησε τὰ πράγματα τῆς πολιτείας.

Ὡς ἀνώτατος δ' ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, ὢν ἀτομικῶς προέστη κατὰ τοὺς δύο μεγάλους πολέμους τοῦ 1866 καὶ 1870, ἔλαβε μέρος εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῶν μαχῶν. Μετὰ κόπου ἠδυνήθησαν οἱ περὶ αὐτὸν νὰ τὸν ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρὸς ἐν ταῖς δειναῖς μάχαις τοῦ Καινιγραιτς καὶ τῆς Γραβελότττης. Πλέον ἢ ἅπαξ ἠρκέσθη εἰς τὴν λιτὴν τροφὴν τοῦ ἁπλοῦ στρατιώτου καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ ἀχυρίνου στρώματος, ἔμεινε δὲ εἰς τὰς στρατιωτικάς του ἕξεις τόσον πιστός, ὥςτε καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Βερολίνου ἐκοιμᾶτο πάντοτε ἐπὶ σιδηρᾶς στρατιωτικῆς κλίνης. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἄπορον, ἂν ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, ἂν τὰ τέκνα τῆς Πρωσσίας καὶ τῶν ἄλλων ὁμοσπόνδων κρατῶν μετ' ἀπαραμίλλου ἐνθουσιασμοῦ ἦσαν ἀφωσιωμένοι πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν αὐτὸν ἡγέτην καὶ Αὐτοκράτορα.

„Δύνασαι νὰ φαντασθῇς τὴν ὑποδοχὴν ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ· ἦτο ἀπερίγραπτος!" — οὕτως ἐτηλεγράφει ἐκ τοῦ παρὰ τὸ Σεδὰν πεδίου τῆς μάχης πρὸς τὴν σύζυγόν του. Ἄλλοτε δὲ — „Παντοῦ μ' ἐχαιρέτων φρενητιώδεις ζητωκραυγαὶ καὶ ἐπευφημίαι· ἦτο συγκινητικόν!" Κοινωνὸς τῆς χαρᾶς ἐπὶ ταῖς μεγάλαις νίκαις, ἀλλὰ καὶ τῆς θλίψεως διὰ τοὺς πεσόντας ἥρωας ἦτο πάντοτε ἡ σύζυγός του· πρὸς αὐτὴν διηύθυνε τὰ τηλεγραφήματα ἐκ τοῦ στρατοπέδου, πρὸς αὐτὴν ἔγραφεν ἐκτενεῖς περιγραφὰς τῶν θαυμασίων πολεμικῶν συμβεβηκότων. Εἰς ὅλα ταῦτα τὰ τηλεγραφήματα καὶ τὰ γράμματα διαλάμπει ἡ εὐγενὴς ψυχὴ τοῦ συζύγου καὶ πατρός, ὡς καὶ τοῦ ἐν πάσαις ταῖς στιγμαῖς τοῦ βίου του ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐλπίζοντος καὶ ἐνώπιον Αὐτοῦ ταπεινουμένου ἥρωος.

„Ὅταν ἀναλογίζωμαι — ἔγραφε πρὸς τὴν βασίλισσαν ἅμα τῇ παραδόσει τοῦ Σεδὰν καὶ τοῦ Ναπολέοντος — ὅτι μετὰ τὸν μέγαν ἐκεῖνον καὶ εὐτυχῆ πόλεμον (1866) δὲν ἤλπιζον νὰ κατορθώσω τι μεγαλείτερον κατὰ τὴν βασιλείαν μου, ἤδη δὲ βλέπω ἀποτελειούμενον τὸ μέγιστον τοῦτο ἐν τῇ ἱστορίᾳ γεγονός, κλίνω τὴν κεφαλὴν πρὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὥρισεν ἐμὲ καὶ τὸν στρατόν μου καὶ τοὺς συμμάχους μου ὄργανα τῆς θελήσεώς του. Οὕτω μόνον δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὰ συμβάντα καὶ ἐν ταπεινότητι δοξάζω τὴν χάριν καὶ τὴν ἀρωγὴν τοῦ Θεοῦ."

„Δεδοξασμένος ἔστω ὁ Θεὸς διὰ τὸ πρῶτον τοῦτο ἔνδοξον κατόρθωμα, εἴθε νὰ βοηθήσῃ ἡμῖν καὶ περαιτέρω! — ἐτηλεγράφησε μετὰ τὴν πρώτην νίκην τῶν Γερμανῶν παρὰ τὸ Βάϊσενβουργ, κατόπιν δ' ἐκ Βέρδ: „Δόξασον τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ!" Ἐν οὐδενὶ σχεδὸν τηλεγραφήματι ἐλησμόνησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν εὐλαβῆ ταύτην καὶ ταπεινὴν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ ἀληθὴς καὶ ἁγνὴ θεοσέβεια ἀπετέλει τὴν βάσιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Γουλιέλμου, καὶ ἀπέδιδεν εἰς τὰς ἄλλας ἐξόχους αὐτοῦ ἀρετὰς τὸ ἄρωμα, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ μεγαλείου, ἀλλ' ἡ εὐσέβεια αὕτη ἦτο ξένη πρὸς πᾶσαν σεμνοτυφίαν, ἦτο κεκηρυγμένη ἐχθρὰ τῆς ὑποκρισίας, ἡ ὁποία ὑπὸ τὸ προςωπεῖον τῆς εὐλαβείας κρύπτει ἄλλους σκοποὺς καὶ τάσεις. Καὶ πῶς νὰ μὴ εὐχαριστῇ ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος τὴν θείαν Πρόνοιαν καὶ νὰ δοξάζῃ αὐτήν, ἀφ' οὗ τοσαῦτα ὤφειλεν αὐτῇ καὶ ἡ Πρωσσία καὶ ὅλη ἡ Γερμανία; Ὅταν ἀνεμμνήσκετο τῶν θλιβερῶν ἡμερῶν τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ὅτε ἡ περικαλλὴς καὶ ἀείμνηστος μήτηρ του Λουΐζα ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ γάλλου κατακτητοῦ ἀπειλουμένης πρωτευούσης, διαρκῶς νὰ φεύγῃ πρὸ τῶν ἐπερχομένων πολεμίων μέχρι τοῦ ἀπωτάτου σημείου τῆς Πρωσσίας, καὶ αὐτὴ μὲν νὰ ἀσθενήσῃ βαρέως κατὰ τὴν ἐπικίνδυνον καὶ μακρὰν πορείαν, αὐτὸς δὲ νὰ πυρέσσῃ ἐπικινδύνως ἐν Μέμελ, ὅταν ἐνεθυμεῖτο τὰ δάκρυα τῆς μητρός του, τὰ ὁποῖα ἔχυνεν ἐπὶ τῇ πτώσει τῆς μοναρχίας Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου, καὶ τοὺς λόγους της, οὓς ἀπέτεινε πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν του καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον: „Ἐλευθερώσατε τὸν λαόν σας ἀπὸ τὴν αἰσχύνην τῆς ταπεινώσεως καὶ ἀγωνισθῆτε ν' ἀνακτήσητε τὴν ἤδη σκιασθεῖσαν δόξαν τῶν προγόνων σας!" — ὅταν ὅλα ταῦτα ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του καὶ παρέβαλλε πρὸς ταῦτα τὰ περιλαμπῆ κατορθώματα τοῦ στρατοῦ του, τὰς ἀνακτηθείσας ἐπαρχίας, τὴν ἐν χερσί του τεράστιον δύναμιν καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Γερμανίας εἰς τὴν πρωτίστην θέσιν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν — πλήρης συγκινήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης ἐξύμνει τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ εἰπῇ: „Ὁ Κύριος τὰ πάντα καλῶς ἐποίησε, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔστω δεδοξασμένον!"

Ἐν ᾧ δὲ ἀφ' ἑνὸς ἐν πολέμῳ καὶ μάχαις ἀνετράφη καὶ ἐγήρασεν, ἀφ' ἑτέρου ἦτο ὁ εἰλικρινέστερος φίλος τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὅ,τι εἶχεν ἐξαγγείλει Ναπολέων ὁ Γ'. „ἡ αὐτοκρατορία εἶνε ἡ εἰρήνη", αὐτὸς ἠδύνατο δικαίως νὰ τὸ εἰπῇ περὶ ἑαυτοῦ, καθ' ὃ πραγματώσας τὸ ἀξίωμα τοῦτο καὶ ἀποδειχθεὶς ὁ κραταιότερος προστάτης τῆς ἀπειλουμένης εἰρήνης, ὁ διαιτητής, πρὸς ὃν αὐθορμήτως προςήρχοντο οἱ διαμαχόμενοι.

Οὕτω δὲ τὴν σαρκοφάγον του κοσμεῖ οὐ μόνον ἡ δάφνη τοῦ ἥρωος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλαία τῆς εἰρήνης καὶ ὁ δρύϊνος στέφανος του πατρὸς καὶ εὐεργέτου τοῦ λαοῦ του.

Ἐπιτραπήτω δὲ ἡμῖν νὰ προςθέσωμεν εἰς τ' ἀνωτέρω καὶ τοὺς λόγους τοῦ Βίσμαρκ, οὓς εἶπεν ἐν τῇ γερμανικῇ Βουλῇ τῇ 19. Μαρτίου περὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ξένων εἰς τὴν θλῖψιν τῆς Γερμανίας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Γουλιέλμου Α'. Ἀφ' οὗ ηὐχαρίστησε τὴν Βουλὴν ἀναθέσασαν εἰς Αὐτὸν νὰ ἐκφράσῃ ἐκ μέρους της τὰ εὐχαριστήρια εἰς τὰς συλλυπη-

θείσας βουλὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἶπε: „Δὲν γνωρίζω, ἐὰν δύναμαι νὰ καταχρασθῶ τὸν καιρόν σας μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ὑποδείξω τὴν ἔκτασιν τῶν συμπαθειῶν, αἵτινες ἐξεφρόσθησαν ἔξωθεν. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν Γερμανῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, τῶν ὁποίων αἱ κτήσεις αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς δὲν εἶνε ἐκτεταμέναι. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰς νήσους της καὶ ἐξ ὅλης τῆς ὑφηλίου, ἀνεξαιρέτως, ἔφθασαν ἐνδηλώσεις λύπης ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ, ἣν ὑπέστη τὸ γερμανικὸν κράτος· τὸ τελευταῖον τηλεγράφημα προήρχετο ἐκ τῶν ἐν Κορέᾳ γερμανῶν. Καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τῆς γερμανικῆς ἐπικρατείας, ἀπὸ τὰς μικροτέρας νήσους καὶ κώμας, τὰς ὁποίας ἔπρεπε ν' ἀναζητήσω πρῶτον ἐπὶ τοῦ χάρτου — διότι, πιστεύω, οὐδεὶς εἶνε δυνατὸν νὰ γινώσκῃ τόσον καλῶς τὴν γεωγραφίαν, ὥστε νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ γνῶσιν ὅλων τούτων τῶν χωρίων — προσέτι δὲ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀντίποδας ἦλθον ἐνδείξεις συμπαθείας. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει δεύτερον παράδειγμα μονάρχου, οὗ ὁ θάνατος ἐπροξένησε τόσον γενικὴν λύπην. Καὶ ἀπέθανον μὲν προηγουμένως καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ ὅταν ἀπέθανε Ναπολέων ὁ Α', Πέτρος ὁ μέγας καὶ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ὁ θάνατος αὐτῶν ἐθεωρήθη μέγα συμβεβηκός, τὸ νὰ σταλῶσιν ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἀντίποδας καὶ ἀπὸ τοὺς πλησιοχώρους λαοὺς στέφανοι, ὅπως τεθῶσιν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μεταστάντος μονάρχου, εἶνε μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ φαινόμενον. Δὲν συνέβη ποτὲ μέχρι τοῦδε, ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ἄνευ ἐξαιρέσεως, νὰ ἐκφράσωσιν οὕτω τὴν συμπάθειάν των, τὸ πένθος καὶ τὰ συλλυπητήριά των, ὅπως κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν."

Η ΒΑΣΙΛΙΣ ΛΟΥΙΖΑ ΠΑΡΑ ΤΟ ΛΙΚΝΟΝ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ.

Εἰκὼν ὑπὸ Παύλου Τοῦμαν.

Τοιαῦτα ὡμίλησεν ὁ μέγας τοῦ μεταστάντος μονάρχου σύμβουλος πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, θέλων οὕτω νὰ ὑποδείξῃ ὅτι οὐχὶ ὁ κατακτητικὸς νοῦς, ὡς ὁ τοῦ Ναπολέοντος, οὐχὶ ὁ διὰ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ πολυτελείας του περίφημος καταστὰς μονάρχης, ὁ Λουδοβίκος ΙΔ'., οὐδ' ὁ διὰ βιαίων μέσων καὶ ἀγρίων πολλάκις πράξεων θέλων ν' ἀναμορφώσῃ τὴν βάρβαρον χώραν του, ὡς ὁ Πέτρος ὁ μέγας, δύναται νὰ ἐπισπάσῃ ἐφ' ἑαυτὸν ἀρτιμελῆ καὶ ζῶσαν τὴν συμπάθειαν τῶν ἐθνῶν, ἀλλ' ὁ δι' ἐναρέτου ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς, ὁ διὰ σειρᾶς ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων καὶ μακρᾶς καὶ σώφρονος κυβερνήσεως, ὁ μὴ μεθυσθεὶς ὑπὸ τῶν ἀλληλοδιαδόχων ἐπιτυχιῶν, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐξακολουθήσας καὶ μετὰ τὰς ἐνδοξοτέρας τῶν νικῶν νὰ μένῃ ὁ μετριοφρονέστερος καὶ εἰρηνικώτερος τῶν ἡγεμόνων.

Τὸ ἔργον Γουλιέλμου τοῦ Α'. εἶνε ἐπὶ στερεῶν βάσεων τεθεμελιωμένον· οἱ μετ' αὐτοῦ πρωταγωνιστήσαντες ἄνδρες ζῶσιν εἰσέτι καὶ θὰ ζήσωσιν, ὅπως ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ νῦν μοναρχοῦντος, δυστυχῶς ὅμως πολὺ ὀλίγας ἐλπίδας μακρᾶς ζωῆς παρέχοντος Αὐτοκράτορος, Φρειδερίκου τοῦ Γ'. τηρήσωσι τὴν εἰρήνην καὶ συνεργασθῶσιν εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ ἔθνους καὶ πρὸς τὰ ἔσω καὶ πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ μορφὴ τοῦ Φρειδερίκου Γ'. ἀνακαλεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Γερμανῶν ἀναμνήσεις ἐνδόξων ἡμερῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμερῶν πικρίας, διότι ἀπὸ ἔτους ἤδη ὁ ἀγαπητὸς ἥρως καὶ μονάρχης κατατρύχεται ὑπὸ τῆς δεινοτέρας τῶν ἀσθενειῶν, ἡ δὲ κατάστασίς του εἶνε τοιαύτη, ὥστε οὐδεὶς δύναται νὰ προείπῃ τί κυοφορεῖ ἡ ἐπαύριον. — Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας θὰ ἐφορᾷ καὶ θὰ ἐπιπνέῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ τῶν τυχῶν αὐτῆς, αὐτὸ θὰ ποδηγετήσῃ ἀκόμη ἐπὶ μακρὸν τοὺς πηδαλιουχοῦντας πρὸς τὸ παρὸν τὸ σκάφος τῆς πολιτείας καὶ παρ' αὐτοῦ θ' ἀρύηται πᾶς γνήσιος καὶ ἀληθῶς ἀγαπῶν τὴν πατρίδα του γερμανὸς τὴν ἠθικὴν δύναμιν, ὅπως πάσῃ δυνάμει καὶ αὐτός, τὸ καθ' ἑαυτόν, συντελέσῃ εἰς προαγωγὴν καὶ στερέωσιν τοῦ ἔργου, οὗ περ Ἐκεῖνος ὑπῆρξε πρωτουργὸς καὶ μεγαλεπήβολος τελειωτής.

ΦΙΛΙΣΤΩΡ.

† ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ Α'.

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ὑπὸ **ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΖΩΜΑΡΙΔΟΥ.**

(συνέχεια.)

Τῷ δὲ Ἀντωνίῳ τας σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις ποιησαμένῳ καὶ διατρίψαντι μετὰ ταῦτα δὶς ἐν τῇ πόλει τῆς Παλλάδος ἀπενεμήθη ἡ τιμὴ νὰ λατρεύηται ὡς Διόνυσος· ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐστήθησαν αὐτῷ τε καὶ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ Κλεοπάτρᾳ ἀγάλματα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ ἀνδριάντες τοῦ Εὐμένους καὶ Ἀττάλου ἐξαλειφθείσης τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῶν ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντωνίου. Ἐκ τῶν Ῥωμαίων συνεβάλετο εἰς καλλωπισμὸν τῆς πόλεως μάλιστα ὁ M. Vipsanius Agrippa, οὗτινος ἀνδριάντα ἔφιππον, κατ' ἄλλους (πρβ. Baumeister, Denkmäler des Alterthums σελ. 200) ἅρμα τέθριππον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (27 π. Χ.). Οἱ Ἀθηναῖοι ἡμιλλῶντο νῦν νὰ ἱδρύωσι τοῖς ῥωμαίοις ἄρχοσι καὶ γερουσιασταῖς ἔτι δὲ καὶ ἄλλοις ἐπισήμοις ξένοις ἀνδριάντας πληροῦντας ὁσημέραι τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, κατέστη δὲ κοινὴ καὶ ἡ ἀπειρόκαλος συνήθεια νὰ ἀντικαθιστῶσι τὰς ἐπιγραφὰς ὑπαρχόντων ἀγαλμάτων διὰ νέων ὀνομάτων. Ἔτι δὲ μνημονευτέον καὶ τοὺς ἀνδριάντας τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Καππαδοκίας, Ἀρχελάου, τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Ἰούβα, βασιλέως τῆς Μαυριτανίας καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, Ἡρώδου τοῦ μεγάλου, ὧν αἱ βάσεις εὑρέθησαν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Περὶ τοὺς χρόνους τούτους ἱδρύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ὁ ναὸς τοῦ Αὐγούστου καὶ τῆς Ῥώμης πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Παρθενῶνος. Καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς μαρμαρίνου κλίμακος των Προπυλαίων ἀνάγεται (πρβ. Ivanoff, Ann. d. Inst. 1861, σελ. 275 κέ.) εἰς τοὺς χρόνους τούτους, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐπισκευὴ τοῦ πρὸς τὴν νοτίαν κλιτὺν τῆς Ἀκροπόλεως Ἀσκληπιείου ἐγένετο περὶ τὰ μέσα τῆς πρώτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐπὶ Νέρωνος φαίνεται ὅτι ἀπήχθη ἡ περιώνυμος βοῦς τοῦ Μύρωνος, ὁ Παυσανίας τοὐλάχιστον δὲν μνημονεύει αὐτήν. Ὁ Ἀδριανὸς ἔκτισε νέαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀκροπόλεως πόλιν, φαίνεται δὲ ὅτι διεσκεύασε καὶ διεπλάτυνε καὶ τὸ θέατρον τὸ ἐν Διονύσου, ἐν ταῖς κερκίσι τοῦ ὁποίου ἐστήθησαν αὐτῷ ὑπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν τῆς πόλεως δώδεκα ἀνδριάντες, ἐν δὲ τῇ δεκάτῃ τρίτῃ μέσῃ κερκίδι μείζων ἀνδριὰς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς „Ἀδριανῷ τῷ ἄρχοντι . . .", οὗτινος ἡ βάσις διεσώθη. Ἐπὶ τοῦ Ἀδριανοῦ ἀναφαίνεται ὁ πλουσιώτατος καὶ μεγαλοπρεπέστατος φιλόσοφος Τιβέριος Κλαύδιος Ἀττικὸς Ἡρώδης, οἰκοδομήσας περὶ δυσμὰς τοῦ βίου αὐτοῦ πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀποθανούσης αὐτοῦ συζύγου (161 μ. χ.) τὸ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ καλούμενον Ὠδεῖον. Ἀποθανόντος τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἐξέλιπε καὶ ἡ πρὸς τὰς Ἀθήνας εὔνοια τῶν αὐτοκρατόρων. Ἐπὶ τοῦ Σεπτιμίου Σευήρου ἀνηγέρθη ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως φρούριον, περὶ δὲ τὴν τρίτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα κατεσκευάσθησαν καὶ πυλῶνες ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως, ὧν οἱ πύργοι διεσώθησαν μέχρι σήμερον.

Μάλιστα δὲ εἰς παρακμὴν τῶν Ἀθηνῶν συνετέλεσεν ἡ χριστιανικὴ θρησκεία· οἱ ἐν Ἀθήναις ναοὶ ἢ μετεβάλλοντο εἰς χριστιανικοὺς ἢ κατεστρέφοντο· οὕτω περὶ τὰ μέσα τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος ἀπήχθη ἡ παρθένος τοῦ Φειδίου, ὁ δὲ Παρθενὼν ἐγένετο χριστιανικὴ ἐκκλησία τῆς σοφίας τοῦ Κυρίου (Ἁγία Σοφία), μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ φιλοσόφου Πρόκλου κατηρειπώθη ἐν φανατικῷ παροξυσμῷ τῶν χριστιανῶν καὶ τὸ Ἀσκληπιεῖον. Ὁ Παρθενων μετονομασθεὶς μετα ταῦτα ναὸς τῆς Θεοτόκου καὶ οὕτω μνημονευόμενος συνήθως ὑπὸ τῶν συγγραφέων ὑπέστη πολλὰς ἀπροσδιονύσους διασκευάς ὅπως προσαρμοσθῇ εἰς τὴν νέαν λατρείαν· ἐπίσης καὶ τὸ Ἐρέχθειον ἐγένετο χριστιανικὴ ἐκκλησία μετὰ πολλὰς καὶ βιαίας μεταβολάς. Τὸ ἔτος 1204 περιῆλθον αἱ Ἀθῆναι ὑπὸ τὴν Φραγκικὴν κυριαρχίαν, ὁ δὲ ἱππότης Otto de la Roche sur Ougnon διῴκει τὴν πόλιν ὡς ὕπαρχος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἑδρεύοντος Βονιφακίου. Ὁ λόγιος καὶ ἀνδρεῖος ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ἀθηνῶν Μιχαὴλ ὁ Ἀκομινᾶτος ἀποκρούσας ἄλλοτε ἐρρωμενέστατα τὴν ὑπὸ τοῦ Λέοντος Σγουροῦ γενομένην πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, κατανοῶν νῦν τὸ μάταιον τῆς ἀντιστάσεως καὶ οὐδαμόθεν ἐλπίζων βοήθειαν παρέδωκε τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τοὺς ἐπιδρομεῖς· ἀλλ' ὅμως οἱ Λατῖνοι μισοῦντες τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν οὐδαμῶς ἐκωλύθησαν ὑπὸ τῆς ἀξιοπρεποῦς διαγωγῆς τοῦ ἕλληνος ἱεράρχου νὰ συλήσωσι καὶ διαρπάσωσι καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου· τὸ 1206 ὁ δυτικὸς κλῆρος ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Berard κατέλαβε τὸν Παρθενῶνα (S. Maria di Atene), εἰσαχθεῖσα δὲ εἰς αὐτὸν ἡ λατινικὴ λατρεία διήρκεσε μίαν καὶ ἥμισυ ἑκατονταετηρίδος. Τὸ ἔτος 1311 οἱ Φράγκοι ἱππόται ἡττήθησαν κατὰ κράτος παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Κηφισσοῦ ὑπὸ τῶν ἐκ Σικελίας ἐπελθόντων Καταλανῶν, οἵτινες καταλαβόντες τὴν Ἀκρόπολιν ἦρξαν τῶν Ἀθηνῶν ἑβδομήκοντα ἔτη. Το 1387 κατώρθωσεν ὁ ἐκ Φλωρεντίας Nerio Acciajuolo μετὰ διετῆ πολιορκίαν νὰ ἐκδιώξῃ τῆς Ἀκροπόλεως τὸν Καταλανὸν Πέτρον Δεπάου, ὡς τελευταῖος δὲ τῶν Καταλανῶν ἐπίσκοπος ἐν Ἀθήναις μνημονεύεται ὁ Felix de Pujadell ἀποθανὼν τὸ 1390. Ὁ ἀρχηγέτης τοῦ οἴκου τῶν Acciajuoli ὀνόματι Gugliarello ἵδρυσεν ἐν Φλωρεντίᾳ ἐργαστήριον χάλυβος, ἐντεῦθεν δὲ προῆλθεν τὸ ὄνομα τοῦ γένους αὐτοῦ. Ὁ Nerio Acciajuoli (1385–1394) προσλαβὼν τὸν τίτλον ἄρχοντος τῆς Κορίνθου καὶ τῶν Ἀθηνῶν προσηνέχθη ἠπίως πρὸς τοὺς Ἕλληνας εἰσαγαγὼν πάλιν τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ὡς πρῶτος νέος Ἕλλην ἐπίσκοπος μνημονεύεται ὁ Δωρόθεος. Ὁ Nerio A'. κατῴκει ἐν τοῖς Προπυλαίοις ἐποικοδομήσας ἐπὶ τῆς βορείου αὐτῶν πτέρυγος νέον δροφον, ἡ δὲ πινακοθήκη μετεβλήθη εἰς ἀρχεῖον τοῦ δουκός. Ὁ Nerio ἀποθανὼν τὸ 1395 ἐτάφη κατὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐν τῷ Παρθενῶνι, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Antonio ἦρχε τῶν Ἀθηνῶν ὡς ὕπαρχος τῆς ἐνετικῆς δημοκρατίας. Ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀντωνίου, Νερίου τοῦ B'. (1433—1451) ἔρχεται εἰς Ἀθήνας (1447) ὁ ἐνθουσιώδης Ciriaco de Pizziolli ἐξ Ἀγκῶνος. Ἐξ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν πρώτην περιγραφὴν καὶ τὸ πρῶτον διάγραμμα τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος· δώδεκα ἔτη μετὰ ταῦτα ἀνώνυμος Ἕλλην ἔγραψε μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1456 καὶ 1460 περὶ τοῦ θεάτρου καὶ τῶν σχολῶν τῶν Ἀθηνῶν· τὸ χειρόγραφον τοῦτο τοῦ Ἕλληνος ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τοῦ Ottfried Mueller ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης ἐδημοσιεύθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ross. Τὸ 1458 ἐγένοντο οἱ Τοῦρκοι κύριοι τῶν Ἀθηνῶν, τὸ δὲ 1459 εἰσάγεται εἰς τὸν Παρθενῶνα ἡ μωαμεθανικὴ λατρεία. Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ B'. ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας τὸ 1459 ἔδειξε πρὸς τοὺς Ἕλληνας μεγάλην ἠπιότητα καταλιπὼν αὐτοῖς εἰς λατρείαν καὶ τὸν Παρθενῶνα·

ἀλλ' ὅμως τῶν κατοίκων συνομοσάντων ὑπὲρ του Francesco, τοῦ διαδόχου Νερίου B'., ἐξηγέρθη ἡ ὀργὴ τοῦ Σουλτάνου, ὁ δὲ Παρθενὼν μετεβλήθη εἰς τουρκικὸν τέμενος. Τὴν μεταβολὴν ταύτην τοῦ Παρθενῶνος μνημονεύει κατὰ πρῶτον ἕτερος Ἕλλην ἀνώνυμος, οὗτινος τὸ χειρόγραφον ἀποκείμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων ἐξεδόθη τὸ 1862 ὑπὸ Detlefsen. Οἱ Τοῦρκοι ὀλίγα μετέβαλον ἐν τῷ ναῷ ἱδρύσαντες μόνον ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τζαμίον καὶ μιναρέν. Μετα ταῦτα ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη σιγῶσιν αἱ εἰδήσεις περὶ τῶν περιπετειῶν τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ δὲ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος ὁ ἐν Τυβίγγῃ Μαρτῖνος Κρούσιος ἐρωτᾷ ἕλληνας κληρικοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἂν ἐν γένει ὑπάρχει ἔτι ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται. Ὁ ἱερεὺς Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶς πρωτονοτάριος τῆς αὐτόθι μεγάλης ἐκκλησίας παρέχει αὐτῷ ἀτελεῖς πληροφορίας (1575), πολλῷ δὲ ἀτελεστέραν ἀπάντησιν πέμπει αὐτῷ (1578) καὶ ὁ Συμεὼν Καβασίλας. Ὀγδοήκοντα περίπου ἔτη παρέρχονται χωρὶς νὰ ἀκουσθῇ τι περὶ τῆς Ἀκροπόλεως· εἶτα συμβαίνει ἡ καταστροφὴ τῶν Προπυλαίων. Τῶν Τούρκων τὴν ἀνατολικὴν αὐτῶν πλευρὰν μεταβαλόντων εἰς πυριτιδαποθήκην, κεραυνὸς ἐπισκήψας (1656) τὴν νύκτα ἐξεσφενδόνισεν εἰς τὸν ἀέρα τὴν πλησίον οἰκίαν τοῦ Ἰσούφαγα καὶ μέγα μέρος τῶν Προπυλαίων, κατέστρεψε δύο ἰωνικοὺς κίονας καὶ ἀπέσπασεν ἐκ τῶν λοιπῶν τὰ κιονόκρανα. Ἡ πρώτη ὁπωσδήποτε σπουδαία περιγραφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἐφάνη ἐν ἐπιστολῇ τοῦ Ἰησουίτου Jacques Paul Babin, ἣν τῇ 8. Ὀκτωβρίου 1672 ἔπεμψεν ἐκ Σμύρνης πρὸς τὸν ἀββᾶν Pécoil. Ἔκτοτε ἤρξατο ἀναζωπυρούμενον τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, τὸ δὲ 1675 ὁ Γάλλος De Guillet de St. Georges ἐξέδωκε βιβλίον, ἐν ᾧ παριστᾷ τὸν ἐκ τῆς τουρκικῆς αἰχμαλωσίας ἐλευθερωθέντα de la Guilletiere περιερχόμενον τὴν Ἑλλάδα. Τὸ βιβλίον τοῦτο φαίνεται συμπίλημα ἐκ τῶν Ἀναλέκτων τοῦ Μουρσίου καὶ ἀδίκως ὑπερετιμήθη ὑπὸ τοῦ Wachsmuth, καλοῦντος τὸν Guillet τὸν πρῶτον τοπογράφον τῶν Ἀθηνῶν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ λόγιος ἐν Lyon ἰατρὸς Jacques Spon ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Babin καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Guillet παρωτρύνθη πρὸς ἀποδημίαν εἰς Ἑλλάδα, τὸν δὲ Ἰούνιον τοῦ 1675 ἀπέπλευσε μετὰ τοῦ γεωλόγου George Wheler, τοῦ μαθηματικοῦ Francis Vernon καὶ τοῦ Sir Giles Eastcourt εἰς Βενετίαν, ἐντεῦθεν δὲ ὁ μὲν Spon καὶ Wheler ἀπῆλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ Vernon καὶ Eastcourt εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Spon καὶ Wheler εὗρον ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν πρεσβευτὴν Λουδοβίκου ΙΔ'., μαρκήσιον Δενοϊντέλ, ὅστις τὸν Νοέμβριον τοῦ 1674 ἀνέθηκε εἰς τὸν εὐφυέστατον νέον ζωγράφον Jacque Carrey, γεννηθέντα ἐν Troyes τῆς Champagne καὶ ὑπάρξαντα μαθητὴν τοῦ Lebrun, τὴν διαγραφὴν τῶν δύο ἀετωμάτων τοῦ Παρθενῶνος, τῶν μετοπῶν τῆς πρὸς μεσημβρίαν πλευρᾶς καὶ μεγάλου μέρους τοῦ γείσου. Ὁ Carrey ἠσχολήθη μόνον 18 ἡμέρας ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Ἄνευ καταλλήλων ἰκριωμάτων καὶ εἰς τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ ἡλίου ἐκτεθειμένος ἐζωγράφησε ἐν ταύταις ταῖς 18 ἡμέραις 21 φύλλα. Ἀναλογιζόμενός τις τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου καὶ τὴν ἔλλειψιν παραπηγμάτων, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ἔδει νὰ προσηλοῖ ἀσκαρδαμυκτεὶ τὰ βλέμματα εἰς ἱκανὸν ὕψος, ἐνοχλούμενος ὑπὸ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τοῦ ἀττικοῦ ὁρίζοντος, ὀφείλει ἐπιεικῶς νὰ κρίνῃ τὰς ἀτελείας τοῦ ἔργου τούτου. Ἄνευ τοῦ Carrey θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ ἀποκατάστασις τῶν παραστάσεων τοῦ Παρθενῶνος, ἐκ τῶν διαγραφῶν δὲ αὐτοῦ λαμβάνομεν ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων ἀγαλμάτων, περὶ τῆς τάξεως τῶν μεσημβρινῶν μετοπῶν καὶ περὶ μερῶν τοῦ γείσου.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ ὁ Spon καὶ Wheler λαβόντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συστατικὰς ἐπιστολὰς παρὰ τοῦ Marquis de Nointel ἀφίκοντο εἰς Ἀθήνας. Τοῦ Spon αἱ ὁδοιπορικαὶ περιγραφαὶ ἐδημοσιεύθησαν τὸ 1676 ἐν διαφόροις ἐκδόσεσι καὶ ἀνατυπώσεσιν, ἐν ᾧ ἡ τοῦ Wheler ἔκθεσις (1682) εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀντιγραφὴ τοῦ βιβλίου τοῦ Spon.

Οὕτω δὲ τῷ Spon ὀφείλομεν τὴν περιγραφὴν τοῦ τότε Παρθενῶνος, τοῦ Ναοῦ τῆς ἀπτέρου Νίκης καὶ τῶν Προπυλαίων. Οἱ δὲ ὑπὸ τὸν Graviers d'Oliéres γάλλοι ἀξιωματικοὶ ἐρευνῶντες χάριν στρατιωτικῶν σκοπῶν τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀνατολῆς ἦλθον (1686) καὶ εἰς Ἀθήνας, εἰς αὐτοὺς δὲ ὀφείλομεν τὴν διαγραφὴν τῆς δυτικῆς τοῦ Παρθενῶνος πλευρᾶς μετὰ τοῦ ἀετώματος καὶ ἀριθμὸν μετοπῶν πρὸς μεσημβρίαν καὶ βορρᾶν τοῦ ναοῦ. Τὴν κατάστασιν τοῦ Παρθενῶνος κατὰ τοὺς χρόνους τούτους παριστᾷ εἰκὼν παρὰ Boetticher (ἀριθμ. 2).

Τὸ ἔτος 1680, κατ' ἄλλους δὲ (πρβ. Baumeister, Denkmäler σελ. 202) τὸ 1687 κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως ἀπεκομίσθη ὁ ναὸς τῆς ἀπτέρου Νίκης ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς κατασκευὴν κανονοστασίου ἐξαχθεὶς καὶ ἀναστηλωθεὶς τὸ 1835.

Διαλυθείσης δὲ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων πολιορκίας τῆς Βιέννης (1683) διὰ τῆς ἀνδρείας τῆς φρουρᾶς καὶ τῆς ἐγκαίρου ἀφίξεως Πολωνῶν καὶ Γερμανῶν ἐπικούρων, ἀπετελέσθη μετ' οὐ πολὺ ἰσχυρὰ συμμαχία πρὸς καταπολέμησιν τῆς ὀσμανικῆς ἐξουσίας. Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Πολωνία προσεκτήσαντο τὴν συμμαχίαν τὴν δημοκρατουμένης Ἐνετίας, ἧς ὁ στόλος ἦτο ἀπαραίτητος. Ὁ ἀρχιναύαρχος τῆς Μεσογείου καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις γηράσας Francesco Morosini, ὁ ἥρως τῆς Κρήτης, ὅστις μετὰ τὴν ἅλωσιν τῶν Πατρῶν προσέλαβε καὶ τὸ ἐπωνύμιον Πελοποννησίου, πορθήσας τὸν Αὔγουστον τοῦ 1687 τὴν Κόρινθον, τὴν δὲ 13. Σεπτεμβρίου τὴν Αἴγιναν ἔγνω ἐν πολεμικῷ συμβουλίῳ γενομένῳ ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ νὰ ἐκπολιορκήσῃ καὶ τὰς Ἀθήνας· ὁ ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς Ἐνετίας ἀγωνιζόμενος κατὰ ξηρὰν στρατὸς συνεκροτεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ στρατιωτῶν τοῦ Ἀννοβέρου, τοῦ Braunschweig, τοῦ Hessen, τοῦ Württemberg, τοῦ Waldecker, τοῦ Meiningen, ἡγεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἐν τῷ δανικῷ πολέμῳ διαπρέψας κόμης Otto Wilhelm Königsmark ἐκ Minden τοῦ Παλατινάτου.

Τὴν 21. Σεπτεμβρίου προσχωρήσαντος τοῦ Königsmark εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, οἱ Τοῦρκοι κατέφυγον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Τὴν 22 ἐστήθησαν τέσσαρες ὅλμοι καὶ ἓξ τηλεβόλα ἐπὶ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἐπὶ τοῦ Μουσείου καὶ ἐπὶ τῆς Πνυκός· ἡ βομβοβόλησις ὅμως οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπήνεγκε καὶ διὰ τοῦτο διὰ νέων τηλεβόλων ἤρξατο νὰ σφαιροβολῆται ἡ Ἀκρόπολις ἐκ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ὑπὸ τὰς ὁδηγίας ἀξιωματικοῦ τοῦ πυροβολικοῦ ἐκ Λυνεβούργης.

Αὐτόμολος τῶν Τούρκων ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς πολιορκητὰς ὅτι ἡ πυριτιδαποθήκη τοῦ ἐχθροῦ ἔκειτο ἐν τῷ Παρθενῶνι, στραφέντων δὲ πρὸς αὐτὸν τῶν τηλεβόλων ἀνετινάχθη τὴν Παρασκευὴν τῆς 26. Σεπτεμβρίου περὶ ὥραν $6^1/_2$ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Ἰκτίνου εἰς τὸν ἀέρα. Τὸ θάρρος τῶν Τούρκων διέμεινεν ἀπτόητον· δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐμαίνετο τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ μόνον ἀφοῦ ἐφονεύθη ὁ πασᾶς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὑψώθη τὴν 28. Σεπτεμβρίου ἡ λευκὴ σημαία πρὸς παράδοσιν. Ἡ εἴδησις τοῦ συμβάντος

διεδόθη ἀνὰ τὴν Εὐρώπην προξενήσασα αἴσθημα λύπης, ὅπερ ὅμως μετ' οὐ πολὺ περιῆλθεν εἰς λήθην. Ἡ εὐθὺς μετὰ τὴν καταστροφὴν γενομένη ὑπὸ τοῦ Vernedas (1687) διαγραφὴ παρίστησιν τὴν τότε κατάστασιν τοῦ ναοῦ. Ὁ νικητὴς κατενόησε ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κατέχῃ διαρκῶς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν 4. Ἀπριλίου 1688 κατέλιπον τὰ ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ δεινῶς δεκατευθέντα στρατεύματα τὴν κατερημωθεῖσαν πόλιν ἀφέντα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως σωρὸν κατηδαφισμένων οἰκιῶν, ὧν ὡς γίγας ἐξεῖχεν ὁ κατηρειπωμένος Παρθενὼν καὶ ὁ ὑψιτενὴς μιναρές. Ὁ Μοροζίνης ἠθέλησε νὰ κομίσῃ ὡς τρόπαια εἰς Βενετίαν — ὅπως ἕτερος Μοροζίνης ἀπήγαγε κατὰ τὴν διαρπαγὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1204) εἰς Βενετίαν τοὺς τέσσαρας χαλκοῦς ἵππους — τοὺς δύο ἵππους τοῦ ἅρματος τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος, ἅτινα ὅμως καταπεσόντα ἐκ τοῦ ὕψους συνετρίβησαν. Ἥμισυ ἑκατονταετηρίδος διετέλει ὁ Παρθενὼν ἐν νεκρικῇ λήθῃ. Οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον πάλιν τὴν Ἀκρόπολιν, νέοι δὲ πενιχροὶ οἰκίσκοι ἐκάλυψαν, ὡς πρίν, τὸ ἔδαφος τῆς Ἀκροπόλεως, ἔνθα δὲ ἄλλοτε ὑπῆρχον οἱ ναΐσκοι τοῦ Αὐγούστου καὶ τῆς Ῥώμης βλέπει τις (ἐν πίνακι 3ῳ κατὰ σχέδιον τοῦ Stuart) ἁβρὰς ὀθωμανίδας δρεπούσας πορτοκάλια ἐκ τῶν εὐόσμων δένδρων ἐν καλῶς περιπεφραγμένοις κηπαρίοις.

(ἕπεται συνέχεια.)

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΟΥ.

Ἤθελα ν' ἀνοιγα φτερὰ ἀγγέλου,
Νὰ σηκονόμουνε ἀπὸ τὴ γῆ,
Στοῦ στερεώματος τοῦ ἀνεφέλου
Τὴν ἀτελεύτητη, χρυσῆ αὐγή.

Νὰ πᾷ νὰ βρῶ τὸν ἁγιασμένο τόπον
Ποῦ ὀνειρεύονται οἱ δυστυχεῖς
Ποῦ τόσα μάτια δακρυσμέν' ἀνθρώπων
Τὴν ὥρα στρέφονται τῆς προσευχῆς.

Ἐκεῖ ποῦ πόθοι μυστικοὶ ἀνθίζουν
Γιὰ τόσαις ἔρημαις τῆς γῆς καρδιαῖς
Ἐκεῖ ποῦ φεύγουνε καὶ δὲν γυρίζουν
Τόσαις ἐλπίδες μας, παρηγοριαίς.

Στὴν πικραμένη μάνα νὰ χαρίσω
Τὸ ἀγγελοῦδί της τὸ γαλανὸ
Νὰ φέρω τοὺς γονειούς του πάλι 'πίσω
Στὸ ἔρημο, διωγμένο ὀρφανό.

Στῆς μοίρας τὸν ἀπόκληρο να δώσω
Ὅσα ποθεῖ κρυφὰ μέσ 'ςτὴν ψυχή,
Καὶ μ' ἀγαθὰ οὐράνια νὰ στρώσω
Κάθε καρδιά, π' ἀνάξιχ δυστυχεῖ.

Νὰ πῶ 'ςτὴν ἀδικία: Μὴ παρέκει!
Τὸ θῦμα ποῦ σπαράζει νὰ λυτρόνω
Νὰ κατακαίω μὲ ἀστροπελέκι
Τὸ χέρι ποῦ σηκόγεται γιὰ φόνο!

Νὰ 'δῶ τῆς δυστυχίας νὰ γελάση
Τ' ἀγέλαστο, μαρμαρωμένο στόμα
Στὴν ὄψι, ποῦ καϋμοὶ ἔχουν φωληάσει
Νὰ δῶ να λάμψῃ τῆς χαρᾶς τὸ χρῶμα.

Νὰ δῶ τῆς γῆς τὸ πρόσωπο ν' ἀλλάξῃ
Νὰ τρέχῃ ἡ χαρὰ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη,
Καὶ τότε 'σὰν ἁγίασμα νὰ στάξῃ
Ἀπὸ τὰ μάτια μου οὐράνιο δάκρυ.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

ΣΑΠΦΩ.

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ.)

(συνέχεια.)

Ζωηρὰ ἐπιδοκιμασία συνώδευσε τὰς λέξεις ταύτας. Ὁ Ἀντιμενίδας ἐδοκίμασεν ἅπαξ ἔτι νὰ φθάσῃ εἰς τὸ βῆμα καὶ νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν παριστάμενων καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀποχωρήσῃ τῆς συνελεύσεως τὰ μένεα πνέων. Μετ' ὀλίγον διελύθη καὶ ἡ συνάθροισις καὶ πάντες ἀπεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια σφόδρα συγκεκινημένοι.

Περὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν, καθ' ἣν οἱ πολῖται εἶχον συνέλθει εἰς τὴν ἀγοράν, συνηθροίζοντο καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Σαπφοῦς αἱ μαθήτριαί της, διὰ νὰ ἀρχίσωσιν ἐκ νέου τὰς καθημερινάς των ἀσκήσεις. Ἦσαν ἤδη πᾶσαι σχεδὸν παροῦσαι, ὅτε ἡ θυρωρὸς ἔφερε μικρὸν φύλλον ἐκ μέρους τῆς Γυρίννης. Ἡ ποιήτρια ἀνέγνω τὴν ἐπιστολήν, ὠχρότης δὲ καὶ ἐρύθημα ἐπεκάλυψεν ἀλληλοδιαδόχως τὰς παρειάς της, ἔπειτα ἔρριψε καταγῆς τὸ φύλλον καὶ εἶπε μεγαλοφώνως πρὸς τὰς μαθητρίας της.

— „Καὶ ἄλλη πάλιν ἀνοσιουργία τῆς Ἀνδρομέδας! Ἡ καλή μου Γύριννα μοι γράφει ὅτι τῇ αἰτήσει τοῦ μνηστῆρός της καὶ τοῦ Πιττακοῦ ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ μαθήτρια τῆς Ἀνδρομέδας. Ἤθελα νὰ μάθω ὁποίας τινὰς σχέσεις ἔχουν αὐτοὶ οἱ ἄνδρες πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην. Μήπως με μισῇ ὁ Πιττακός, ὅτι δὲν ἀνήκω εἰς τὸ κόμμα του τῶν ἐλαιοπωλῶν καὶ ἀλλαντοποιῶν; ἢ μήπως εὗρεν ἐπὶ τέλους εὔνουν ἔδαφος ἡ ἀπὸ τῶν νεανικῶν της ἐτῶν χρονολογουμένη κλίσις; Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ἀπίστευτον! Τὰ πάντα λοιπὸν εἶνε δόλος, χαμαίρπεια καὶ ῥαδιουργία!"

Αἱ λέξεις αὗται ἠκούσθησαν ὑφ' ὅλων τῶν κορασίων. Ἓν ἐξ αὐτῶν ἠγέρθη καὶ ἐπλησίασεν αἰδημόνως πρὸς τὴν Σαπφώ. Εἶχεν ὡραίαν μέλαιναν κόμην, βοστρυχουμένην περὶ τὸ μέτωπον, μικρὰν ῥῖνα καὶ σφριγῶντα, κοράλλινα χείλη. Ἦτον ἡ εἰκοσαέτις Μνησιδίκη, ἧς ὁ πατήρ, πλούσιος ἔμπορος εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἡ κόρη, πλησιάσασα πρὸς τὴν Σαπφὼ περισσότερον, τῇ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— „Ὁ Πιττακὸς περιφρονεῖ τὴν Ἀνδρομέδαν."

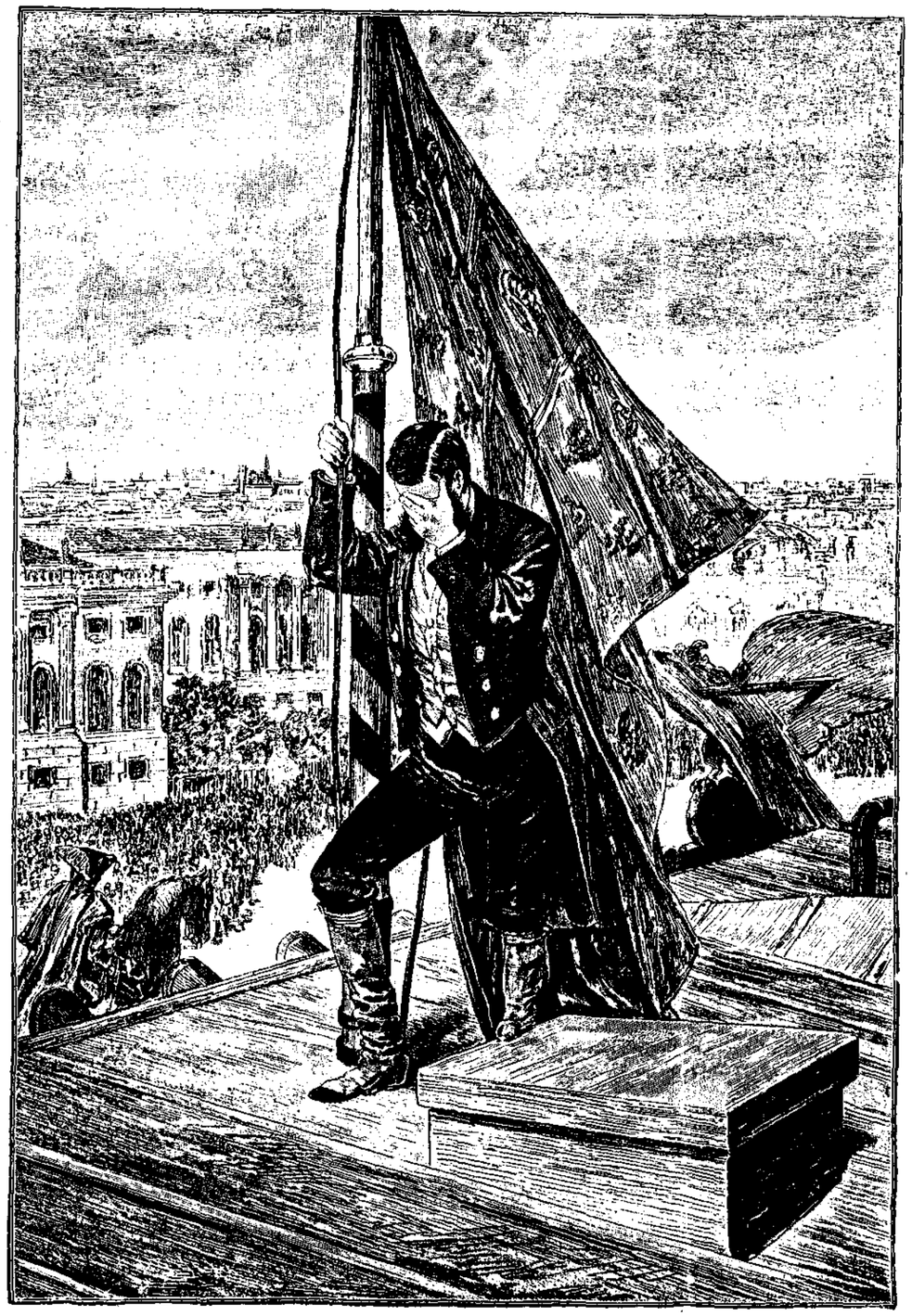

Η ΜΕΧΡΙ ΜΕΣΟΥ ΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑΒΙΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ.

— Ἔτση! εἶπεν ἡ Σαπφὼ ἀτενίζουσα τὴν κόρην, ἥτις ἐρυθριῶσα ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ ἔδαφος.

— Ἔτση! ἐπανέλαβεν ἡ Σαπφὼ μειλιχίως καὶ ἐλαφρῶς μειδιῶσα. Φαίνεται, καλή μου Μνησιδίκη, ὅτι καλῶς γνωρίζεις τὰς φιλικὰς καὶ ἐχθρικὰς σχέσεις τοῦ Πιττακοῦ.

— „Γνωρίζει τὴν μητέρα μου", εἶπεν ἀμηχανοῦσα καὶ ζωηρότερον ἐρυθριῶσα ἡ κόρη.

Ἡ ποιήτρια ἠτένισεν αὐτὴν ἔτι ἐπὶ μικρόν, ἔπειτα ἐνηγκαλίσθη αὐτὴν καὶ ἐναπέθεσε φίλημα ἐπὶ τοῦ ὡραίου τῆς παρθένου μετώπου.

— Εὐτυχὴς κόρη, ἐψιθύρισεν — ἐπὶ τῆς παρειᾶς τῆς ὁποίας ὁ ἔρως μὲ τόσον ὡραῖα χρώματα ζωγραφεῖ τὴν ἐνέργειαν τοῦ βέλους του! Πόσον δυστυχὴς εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐγνώρισεν εἰς ἐτι τὴν δύναμίν του!"

Ἡ Μνησιδίκη ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸν κύκλον τῶν μαθητριῶν, αἵτινες περιέργως τὴν παρετήρουν καὶ τινες μάλιστα ἐψιθύρισαν κρυφίως λέξεις τινὰς μεταξύ των, συνοδευομένας ὑπὸ γελώτων.

Ἔπειτα ἤρχισεν ἡ διδασκαλία κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, σήμερον ὅμως περισσότερα πλῆκτρα ἐξέπεμπον δυσήχους τόνους καὶ ἡ ποιήτρια ἔτι μᾶλλον δυσηρεστήθη. Ἦτο ἄρά γε πάλιν ὁ Ἔρως αἰτία τῆς χασμῳδίας, κινῶν τόσον συχνὰ τοὺς δακτύλους κατ' ἐσφαλμένην διεύθυνσιν; . . .

VII.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν διήρκεσεν ἡ κίνησις καὶ ἡ ταραχή, ἣν προεκάλεσεν ἡ συνάθροισις ἐκείνη. Οἱ ἄνδρες ἵσταντο εἰς τὰς πλατείας, περιεπάτουν ἐγγὺς τοῦ λιμένος καὶ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως συνδιαλεγόμενοι μεγαλοφώνως, τινὲς δὲ εἰςῆλθον εἰς τὰ παρὰ τὸν λιμένα οἰνοπωλεῖα, ἅτινα ἰδίως ἐχρησίμευον ὡς καταλύματα εἰς τοὺς προςορμιζομένους ἁλιεῖς καὶ ναύτας. Μόνον περὶ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἐπῆλθεν ὀλίγη ἡσυχία, ἀλλὰ περὶ τὸ ἑσπέρας ἤρχισε πάλιν ἡ κίνησις, διότι οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων καὶ ἰδίᾳ οἱ ἔμποροι ἔχαιρον ἐπὶ τῇ προςεχεῖ μεταβολῇ τοῦ πολιτεύματος, ἥτις τόσον ἤθελεν ὠφελήσει τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἐμπόριον.

Παρὰ τὸν λιμένα ἔκειτο ὡραία τις οἰκία, διακρινομένη τῶν λοιπῶν διὰ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς καθαριότητός της. Ἦτον ἐκτισμένη ἐκ λευκοῦ μαρμάρου καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μετώπου της εὑρίσκετο ἀναμεταξὺ δύο ῥαδινῶν κιόνων ἡ εἴςοδος, ἄγουσα πρὸς τὸ προαύλιον, τὸ ὁποῖον αὖθις δι' ὀρειχαλκίνης πύλης ἐχωρίζετο ἀπὸ τῆς κυρίας αὐλῆς τοῦ οἴκου. Ἡ αὐλὴ αὕτη περικυκλουμένη πανταχόθεν ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν δένδρων δάφνης εἶχεν ἐν τῷ μέσῳ μικρὰν λεκάνην ὕδατος φέρουσαν τεχνητὴν νῆσον ἐκ λίθων.

Πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ γυναικωνῖτις, τοῦ ὁποίου τὰ παράθυρα πανταχόθεν περιεκυκλοῦντο ὑπὸ περιπλοκάδων ἐκ κισσοῦ. Ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ ἐκάθητο γυνή τις, μεσήλιξ, παρὰ τὴν ἠλακάτην, ἐν ᾧ ἀπέναντι αὐτῆς ἡ Μνησιδίκη ἀνησύχως εἰργάζετο καὶ ἀνὸ πᾶσαν στιγμὴν ἔτρεχε πρὸς τὸ παράθυρον, ἵνα ῥίψῃ ἓν βλέμμα πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ κόρη ἔφερε λευκὴν ἐσθῆτα, ὅπως ἐσυνείθιζον τότε κατ' οἶκον αἱ γυναῖκες τῶν εὐπόρων, οἱ δὲ μικροὶ γυμνοὶ αὐτῆς πόδες διεφαίνοντο κάτωθεν τῆς ἐσθῆτος. Ἡ μεσήλιξ γυνὴ ἦτον ἡ Εὐδώρα, ἡ χήρα τοῦ ἀποβιώσαντος ἐμπόρου Ξενοφάνους.

Τέλος ἐφάνη ἐκπληρουμένη ἡ προςδοκία τῆς νεάνιδος, διότι συνεκρότησε χαρμοσύνως τὰς χεῖρας καὶ ἀνεφώνησε πρὸς τὴν μητέρα της: Ἔρχεται! ἔρχεται!

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν εἰςῆλθε καὶ ὁ Πιττακός, ἡ δὲ Μνησιδίκη ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸν κατησπάσθη.

Ἔπειτα ἐχαιρέτησεν ὁ εἰςελθὼν τὴν μητέρα καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐγκαταλείψει πρὸ ὀλίγου ἡ Μνησιδίκη.

— Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶνε μεγάλης σημασίας, ἤρχισε λέγων ὁ Πιττακός, ἐφοβούμην δὲ μὴ ἀπαντήσω πολὺ μεγαλειτέραν ἀντίστασιν κατὰ τῶν μεταρρυθμιστικῶν μου σχεδίων. Ἀλλ' ἐχάρην πολύ, ὅτε εἶδον ὅτι μόνον ὁ ἄφρων Ἀντιμενίδας παρεσύρθη καὶ ὡμίλησεν ἐναντίον μου.

— Δὲν εἶνε ἀληθές, Πιττακέ, ἠρώτησεν ἡ Μνησιδίκη, ὅτι δὲν ἀγαπᾷς τὸν Ἀλκαῖον καὶ τὸν ἀδελφόν του;

— Ἐκτιμῶ τὸν Ἀλκαῖον, ἀπήντησεν ὁ ἐρωτηθείς, ὡς περίφημον καὶ φίλον τῶν Μουσῶν ποιητήν, διότι ἐκτὸς τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν δὲν γνωρίζω τι ὡραιότερον τῶν βακχικῶν τοῦ Ἀλκαίου καὶ τῶν ἐρωτικῶν τῆς Σαπφοῦς ἀσμάτων. Ἀλλ' εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς πολιτείας δὲν συμφωνοῦμεν πρὸς ἀλλήλους. Εἴχομεν πολεμήσει ὁ εἷς εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ καταρρίψωμεν τὸν Μέλαγχρον καὶ σήμερον εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀγωνισθῶ μετ' αὐτοῦ ὡς ἀδελφός, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη νὰ καταπολεμήσωμεν νέον τύραννον. Ἡ διαφορὰ ὅμως μεταξύ μας εἶνε, ὅτι ἐγὼ μὲν ἐμφορούμαι ὑπὸ καθαρᾶς φιλοπατρίας καὶ ἐπιδιώκω μόνον τὸ ἀγαθὸν τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ὁ Ἀλκαῖος θηρεύει μόνον τὸ ἰδιόν του καὶ τῶν ἀριστοκρατῶν τὸ συμφέρον. Τοῦτο ἐχώριστεν ἡμᾶς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μελάγχρου καὶ ἔκτοτε ἐπείσθην ὅτι διάφοροι εἶνε αἱ ὁδοὶ ἡμῶν. Ἐν ᾧ ὅμως ἐγὼ δὲν ἐνδιαφέρομαι περὶ ἐκείνου, αὐτὸς μὲ προςέβαλε διὰ πολλῶν ὑβριστικῶν ποιημάτων καὶ χλευαστικῶν στίχων, εἰς οὓς οὐδεμίαν ἀπονέμω ἀξίαν, οὐδὲ ἀξιῶ αὐτοὺς τῆς ἐλαχίστης προςοχῆς. Ἐκτὸς τούτου περιφρονῶ τὴν ἀστάθειάν του ἐν τῷ ἔρωτι, διότι ἐγκατέλειψε τὴν τρυφερὰν Ἥριννα, τὴν κατέστησε δυστυχῆ, ὡς γνωρίζεις καὶ σὺ ἡ ἰδία, διὰ νὰ προςπέσῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς βδελυρᾶς ἐκείνης καὶ ἀπατηλῆς Ἀνδρομέδας.

— Ὦ, χαίρω ὅτι κρίνεις οὕτω τὸν Ἀλκαῖον, διότι καὶ ἡ Σαπφὼ εἶνε πολὺ κατ' αὐτοῦ θυμωμένη.

— Βέβαια, τό πιστεύω, ἕνεκα τῆς Ἡρίννης. Ἄλλως ὅμως ἀνήκει καὶ αὐτὴ εἰς τὸν αὐτὸν καὶ ὁ Ἀλκαῖος κύκλον καὶ ἀνετράφη μὲ τὰς αὐτὰς ἰδέας καὶ προλήψεις. Δύναμαι δὲ νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅτι δὲν θὰ ἐθύμωνεν ἐὰν ἡ κόρη αὕτη δὲν ἦτο ἡ Ἥριννα, ἀλλ' ἄλλη τις θυγάτηρ κάνενὸς μικρεμπόρου. Πολὺ περισσότερον δυσηρεστημένος ὅμως εἶμαι ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλκαίου, τοῦ Ἀντιμενίδου, ὅςτις εἶνε ἄνθρωπος ἐπιπόλαιος, φιλάρεσκος καὶ προπετής, μισεῖται δὲ καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου, τοῦ ὁποίου τὴν μνηστὴν καταδιώκει διὰ τῶν ἀναιδῶν βλεμμάτων του.

— Ὦ Πιττακὲ — εἶπεν ἡ Μνησιδίκη τεταραγμένη — πόσον ἀδίκως κρίνεις τὴν διδασκάλισσάν μου! Ἐνόμιζον ὅτι κάνένα δὲν ἠμπορεῖς νὰ λυπήσῃς. Τώρα ὅμως ἐπλανήθης πολύ, διότι ἡ Σαπφὼ εἶνε τόσον καλὴ καὶ τόσον δικαία, ὅσον καμμία ἄλλη γυνή. Εἶμαι βεβαία ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ὠργίζετο κατὰ τῆς κακίας καὶ τῆς ἀπιστίας.

— Δὲν εἶχον σκοπὸν νά σε λυπήσω — ὑπέλαβεν ὁ Πιττακὸς μειδιῶν καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς θωπεύων τὴν βοστρυχώδη κόμην τῆς Μνησιδίκης. — Δὲν ἐγνώριζον ὅτι ἠδύνασο νὰ ἦσαι τόσον εὔγλωττος συνήγορος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀργότερον πολλὰ ἀκόμη ἔχω νὰ μάθω. Καὶ ταῦτα λέγων ὕψωσε τὴν κεφαλήν της καὶ ἐπέθηκε θερμὸν φίλημα ἐπὶ τῶν σφριγώντων χειλέων τῆς νεάνιδος.

Ἡ μήτηρ τῇ ἔνευσε τῶρα νὰ φέρῃ δροσιστικόν τι ποτὸν καὶ ἡ Μνησιδίκη σπαλλαγεῖσα τῶν βραχιόνων τοῦ Πιττακοῦ ἔσπευσεν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ὁπόθεν ἔφερεν

ὀλίγον οἶνον, ὕδωρ, ὀπώρας καὶ γλυκίσματα. Τὰ πάντα ἐξέθηκεν ἐπὶ τραπέζης καὶ ὅλοι ἔτρωγον ἐξ αὐτῶν πληροῦντες τὴν ὥραν, ἣν ἔμενε παρ' αὐτοῖς ὁ Πιττακός, διὰ γλυκείας συνδιαλέξεως.

Ὅτε ὁ Πιττακὸς ἐγκατέλειψε τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς του, ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐξαφανιζομένην ὄπισθεν τῶν στηλῶν τοῦ προαυλίου μίαν γυναικείαν μορφήν. Προχωρήσας ὅμως οὐδὲν ἀνεκάλυψε καὶ μὴ δοὺς καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν του.

VIII.

Κατὰ τὰς τρεῖς προςεχεῖς ἑβδομάδας δὲν συνέβη τι σπουδαῖον ἐν Μυτιλήνῃ. Οἱ εὐγενεῖς συνηθροίζοντο τακτικῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀντιμενίδου, κατεσκοπεύοντο ὅμως πάντοτε ὑπὸ τῶν πιστῶν δούλων του Πιττακοῦ, ὅςτις μετὰ χαρᾶς ἔβλεπε πῶς οἱ εὐγενεῖς ἔμελλον νὰ πέσωσιν εἰς τὴν ἐνέδραν ἐν ᾗ περιπτώσει ἐπεχείρουν τι κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀφροδίτης πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μεγάλης πομπῆς. Καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Σαπφοῦς, καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῆς Ἀνδρομέδας καὶ τρίτης τινὸς ἄλλης μελοποιοῦ, τῆς Γοργοῦς, ἐγίνοντο τακτικαὶ ἀσκήσεις εἰς τὸν ὑπὸ τῆς λεσβίας ἀηδόνος ποιηθέντα ὕμνον, ὅςτις ἔμελλε τῇ διαταγῇ τοῦ ἱερέως τῆς Ἀφροδίτης νὰ ψαλῇ κατὰ τὴν πομπήν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ μαθήτριαι εἶχον ἤδη διαδόσει εἰς τὴν πόλιν τὰς καλλονὰς τοῦ ὕμνου τούτου, οἱ κάτοικοι τῆς Μυτιλήνης ἀνυπομόνως περιέμενον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔμελλον πρώτην φορὰν ν' ἀκούσωσι τὸ ᾆσμα. Ἡ μεγάλη ποιήτρια, γνωστὴ ἤδη διὰ πολλῶν ἐρωτικῶν καὶ γαμηλίων ᾀσμάτων, τώρα πρώτην φορὰν ἐπεχείρησε νὰ στιχουργήσῃ ὕμνον, ὄχι διὰ νὰ ψάλληται ἐνώπιον τοῦ βωμοῦ, ἀλλὰ διαρκούσης τῆς λυτανείας, ὅπως καὶ ἐν Σπάρτῃ αἱ κόραι ἐσυνείθιζον νὰ ᾄδωσι τοὺς παρθενικούς των χορούς. Ἀργότερον, μετὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Ἀφροδίτης, ἠδύνατο νὰ ψαλῇ καὶ εἰς συμπόσια, ἐπειδὴ τὸ περιεχόμενόν του δὲν ἀνεφέρετο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θρησκείαν, ὅπως οἱ σοβαροὶ ὕμνοι τοῦ Τερπάνδρου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν καθημερινὸν βίον.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἡ κατάστασις τῆς Ἡρίννης ὁλονὲν ἐδεινοῦτο καὶ δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία, ὅτι ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ ἐντὸς ὀλίγου. Ἐνίοτε ἡ ἀδυναμία της ἦτο τόσον μεγάλη, ὥςτε σπανίως μόνον ἐφέρετο εἰς τὸν κῆπόν της καὶ διαρκῶς ἐκοίτετο ἐν τῷ κοιτῶνί της. Ἡ θεία, παρ' ᾗ κατῴκει, ἐθυσιάζετο χάριν της καὶ συχνάκις ἔχυνε θερμὰ δάκρυα διὰ τὴν ἀτυχῆ κόρην. Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Σαπφὼ μετὰ τῶν μαθητριῶν της ἐπεσκέπτετο πολλάκις αὐτὴν καὶ μετ' ὀδύνης ἔβλεπε τὴν αὐξουσαν ἀδυναμίαν τῆς κόρης καὶ μετ' ἀνησυχίας ἐπερίμενε τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἤθελε φθάσει τέλος ἡ προςκληθεῖσα μήτηρ της, ἥτις κατῴκει ἐν τῇ μικρᾷ παρὰ τὴν Κνίδον κειμένῃ νήσῳ Τήλῳ, ἵνα ἀποχαιρετίσῃ τὴν ἑτοιμοθάνατον θυγατέρα της.

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς τρίτης ἑβδομάδος — ἦτο δὲ ἡ παραμονὴ τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῆς Ἀφροδίτης — ἡ Ἥριννα εἶχε σηκωθῆ λίαν ἐνωρὶς καὶ ἀφ' οὗ ἐνεδύθη ὑπὸ τῆς θείας καὶ μιᾶς δούλης της, ὡδηγήθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κήπου, ὁπόθεν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ καθημένη τὰ εὐώδη καὶ περικαλλῆ ἄνθη αὐτοῦ. Ἐπὶ τῶν γονάτων της ἔκειτο κύλινδρος παπύρου, περιέχων τὴν τελευταίαν της ποιητικὴν ἔμπνευσιν, τὸ ποίημα „ἡ ἠλακάτη", ἐν ᾧ περιέγραφε τὰ αἰσθήματα ἐρώσης καὶ ἀνησύχου κόρης, ἣν ἡ μήτηρ της ἠνάγκαζε να νύμφευθῇ. Ἐπὶ μακρὸν ἀνεγίνωσκε τὸ ποίημα τοῦτο, κατόπιν τὸ ἀφῆκε νὰ πέσῃ πάλιν ἐπὶ τῶν γονάτων της καὶ στηρίξασα τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς χειρός της εἶπε κατ' ἰδίαν:

— Ὅτε ἔζων ἀκόμη εἰς Τῆλον καὶ ἐβιαζόμην ἀπὸ τὴν αὐστηραν μητέρα μου να ἐργασθῶ, εἶχον τὸν ἀόριστον πόθον νὰ ταξειδεύσω, μετὰ κόπου δὲ ἔμενον μεταξὺ ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν μ' ἐνόουν καὶ ἦσαν ξένοι πρὸς τὰ αἰσθήματά μου. Κάνεὶς δὲν εἶχε τὰς ἰδέας μου καὶ ὅταν ἔφερον ὕδωρ καὶ ὕφαινον συνομιλοῦντες, ἐγὼ ἐξηρχόμην εἰς τὸν κῆπον καὶ ἤκουον τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν πτηνῶν· ἡ παρηκολούθουν τὴν πορείαν τῶν νεφῶν καὶ ἔβλεπον ποῦ ἐπήγαινον καὶ ἤθελον καὶ ἐγὼ νὰ ἦμαι ἐκεῖ, ὅπου τὸ ἑσπέρας τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου ἐβυθίζετο εἰς τὴν πορφυρόχρουν φλόγα. Ὅταν δὲ κατόπιν ἤκουσα τὴν μεγάλην φήμην τῆς Λεσβίας ἀηδόνος, ἦλθα ἐδῶ καὶ ἤμην τόσον εὐτυχής, ἄχ, τόσον εὐτυχής, ὥςτε μία ὥρα μόνον ἀπὸ τὴν νέαν αὐτὴν ζωὴν μὲ ἀπεζημίωσε διὰ τὰ πολλὰ ἔτη τῆς δουλείας καὶ τῆς στερήσεως Ὦ, πόσον καλὴ ἦτο πρὸς ἐμὲ ἡ Σαπφώ, πόσον ἐφρόντιζεν ὡς μήτηρ περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς μου εὐεξίας! Πόσα χρεωστῶ εἰς αὐτήν! Καὶ πόσον καλαὶ ἦσαν πρὸς ἐμὲ ὅλαι αἱ μαθήτριαί της, πόσον εὐπροςήγοροι πρὸς τὴν ξένην καὶ προνοητικαί! — Τότε ἐγνώρισα καὶ τὸν Ἀλκαῖον. Κατά τινα ἑορτήν, ὅτε ἐψάλλομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν χορόν, τὸν εἶδον πρώτην φοράν. Μὲ ἠκολούθησε διὰ τῶν φλογερῶν καὶ ἀκτινοβόλων του βλεμμάτων, ἐπεριπάτει εἰς τὸ πλάγι μου, μὲ συνώδευσεν εἰς τὴν οἰκίαν, μὲ περιεποιεῖτο παντοιοτρόπως καὶ τέλος μοὶ ὡμολόγησε τόν ἔρωτά του καί μοι ἔλεγε ὅτι θ' ἀποθάνῃ, ἐὰν δὲν ἀνταπεκρινόμην εἰς αὐτόν. Ἄχ, τὸν ἠγάπων ἤδη ὅτε ἀνεγίνωσκον ἐν Τήλῳ τὰ ποιήματά του, τὰ ὁποῖα ἀπέπνεον τόσην περιπάθειαν καὶ τόσην ἀγάπην! Πόσον ἤμην εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ μεγίστου ποιητοῦ! Ποσάκις σεῖς, θαλερὰ δένδρα τοῦ κηπαρίου μου, ἤσθε μάρτυρες τῶν θωπειῶν του, ποσάκις ἐψιθύριζον ἐλαφρῶς τὰ φύλλα σας, ὅτε ἡμεῖς ἀντηλλάσσομεν τὰ ἱερώτερα τῶν φιλημάτων! Ποσάκις σεῖς, νύμφαι τῶν δασῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ ἄλσους ἠκούσατε τοὺς ὅρκους μου, δι' ὧν μοι ὡρκίζετο αἰωνίαν πίστιν! Ποσάκις! — ποσάκις! καὶ τώρα! — Τώρα ἐγκαταλελειμμένη, προδοθεῖσα, εἶμαι παραδεδομένη εἰς τοὺς γέλωτας καὶ τὴν χλεύην των χαιρεκάκων! Ἴσως ὀβρίζομαι καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἀπολαύοντος τώρα τὸν ἔρωτα ἄλλης κόρης! — ἄχ, καὶ ἐγὼ τόσον τὸν ἠγάπων! — ὤ, δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζήσω — αἰσθάνομαι ὅτι πλησιάζει ἡ τελευταία μου στιγμή. — Ὦ Ἄρτεμι, φίλη τῶν παρθένων, στεῖλόν μοι γλυκὺν τὸν θάνατον καὶ κατάστησον τὴν γῆν ἐλαφρὰν δι' ἐμέ! — —

Ἡ κεφαλή της κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, τὰ βλέφαρά της ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατέπεσαν· μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἡ ἀναπνοή της ἔγινε βραδυτέρα καὶ ὀπόκωφος. Ὀλίγα λεπτὰ ἀκόμη παρῆλθον καὶ ἡ ζωὴ ἀφῆκε τὸ σῶμά της — ἡ Ἥριννα εἶχεν ἀποκοιμηθῆ τὸν αἰώνιον ὕπνον.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐπεκράτησε νεκρικὴ σιγὴ εἰς τὸ δωμάτιον, ἕως οὗ ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ εἰςῆλθε σεβασμία τις γυνὴ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς θείας τῆς Ἡρίννης. Ἡ γυνὴ ἠτένισεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν σπαραξικάρδιον εἰκόνα, ἔπειτα ἐξέβαλε κραυγήν, κατέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς νεκρᾶς, ἔθεσε κοπτομένη τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ ἀψύχου σώματος καὶ ἤρχισε νὰ θρηνῇ καὶ νὰ ὀλοφύρεται:

— Ὦ κόρη μου μονογενής, τὴν ὁποίαν ἐγέννησα μὲ πόνους καὶ ἀνέθρεψα μὲ ἀγάπην καὶ στοργήν! Πολὺ ἀργὰ λοιπὸν ἔφθασα καὶ δὲν ἐπρόφθασα νὰ ἰδῶ τοὺς γλυκεῖς

ὀφθαλμούς σου καὶ νὰ ἀκούσω τὴν μελῳδικήν σου φωνήν! Καὶ ἔτρεχα ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ νὰ σε νοσηλεύσω καὶ νὰ σε περιποιηθῶ! Ὤ, ἐὰν τὸ ἐμάντευον, δὲν ἤθελόν σε ἀφήσει νὰ φύγῃς ἀπὸ τὴν μικράν μας Τῆλον, τὴν ὁποίαν πάντοτε τόσον ἀπεστρέφεσο! Παιδί μου προσφιλές, πόσον βαρεῖαν αἰσθάνομαι τὴν θλῖψιν, ὅτι τώρα σὺ κατῆλθες εἰς τὸν Ἅδην, ἂν καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῶν Μοιρῶν σὺ εἶχες τὸ καθῆκον νὰ κλείσῃς πρῶτον τοὺς ἰδικούς μου ὀφθαλμούς! Ὦ πόσον σκληρῶς ἐφέρθης πρὸς τὴν μητέρα, ἡ ὁποία ἀφ' οὗ ἔχασε τὸν σύζυγόν της, τώρα ἔμεινεν εἰς τὸν κόσμον μόνη καὶ ὀρφανὴ τέκνου. Συγχώρησόν μοι ἐὰν ποτέ σοι ἐφέρθην αὐστηρῶς καὶ πίστευσον, ὅτι ὅλας μου τὰς πράξεις ὡδήγει ἡ μητρικὴ στοργή!

Οὕτως ὀδυρομένη ἔτιλλεν ἡ μήτηρ τὴν κόμην της, ἐν ᾧ ἡ θεία ἐπροχώρησεν ἐκ τοῦ πλαγίου καὶ ἠσπάσθη εὐλαβῶς τὸ μέτωπον τῆς παρθένου. Ἔπειτα ἀνεσήκωσεν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τὴν θρηνοῦσαν μητέρα καὶ τὴν ἔφερεν ἐπὶ ἀνακλίντρου, κειμένου εἰς τὴν ἀπέναντι γωνίαν τοῦ δωματίου. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν εἰς τὸν κῆπον, ἔκοψε κλάδους τινὰς μύρτων καὶ ἔπλεξε στέφανον, ὃν ἄφωνος ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς μελαίνης κόμης τῆς νεκρᾶς.

Ἐν ᾧ δὲ ἠσχολεῖτο ἀκόμη τοιουτοτρόπως, εἰςῆλθεν ἡ Σαπφὼ εἰς τὸν θάλαμον ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν μαθητριῶν της.

— Εἶνε λοιπὸν ἀληθὲς εἶπε μὲ τρέμουσαν φωνὴν — ὅ,τι αἱ θεραπαινίδες ψιθυρίζουν ἔξω;! Καὶ ἐπλησίασε τὴν κοιμωμένην, ἐφίλησε τὰ χείλη της καὶ ἐγονάτισε πρὸ αὐτῆς, στηρίξασα τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς νεκρᾶς, ἐν ᾧ τὰ ἄλλα κοράσια ἐγονυπέτησαν κυκλοτερῶς καὶ ἤρξαντο μεγαλοφώνως θρηνοῦντα.

— Ὦ φίλη μου καὶ μαθήτρια! — εἶπεν ἡ Σαπφὼ — προώρως μᾶς ἀφῆκες! Ξένη ἦλθες εἰς τὸν κύκλον μας, ξένη πρὸς τοὺς ἐμοὺς οἰκείους καὶ πρὸς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὅμως ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν κατέστης τὸ προσφιλέστερον πλάσμα εἰς ὅλους, ἐπειδὴ εἶχες ἀξιοθαύμαστον ἀγαθότητα καὶ καρδίαν ἄσπιλον! Ὦ φθονερὰ θέλησις τῶν θεων! Διατί ἀφήρπασες τὴν Ἡριννάν μας ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητός της, ἐν ᾧ πολλάκις τὸ παιδαριῶδες καὶ περιφρονούμενον γῆρας ματαίως ζητεῖ καὶ ἐπικαλεῖται τὸν θάνατον; Ὦ γλυκεῖα, γλυκεῖά μου φίλη! Οὐδέποτε θά σε λησμονήσωμεν καὶ ὅσα ἔτη μᾶς χαρίσῃ ἀκόμη ἡ Μοῖρα ἡμεῖς θὰ ἐνθυμώμεθα πάντοτε τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ τελευταῖον ἔβλεπες ἀκόμη τὸ φῶς καὶ θὰ ἀναπέμπωμεν θρήνους εἰς τὴν μνήμην σου! Χαῖρε, φίλη μου, χαῖρε!

Ο ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ.

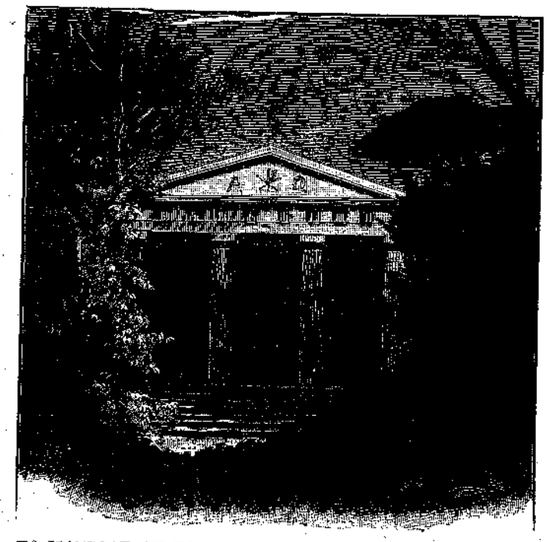

ΤΟ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΕΝ ΣΑΡΛΟΤΤΕΜΒΟΥΡΓ.

Ἠγέρθη ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ στραφεῖσα εἶπε πρὸς τὰ κοράσια: — Τραγῳδήσατε τὸ ὡραῖον μοιρολόγιον, τὸ ὁποῖον ἐστιχούργησεν ἡ φίλη μας, ὅτε εἶχεν ἀποθάνει ἡ συμμαθήτριά της Βαυκίς, διὰ ν' ἀντλήσωμεν ὀλίγην παραμυθίαν ἐξ αὐτοῦ!

Εἶτα ἤρχισαν τὰ κοράσια γονυκλινῆ νὰ ψάλλωσι τὸ ἑξῆς ᾆσμα: „Εἶσαι φθονερός, ὦ Ἅδη, τύραννε τοῦ κόσμου τῶν σκιῶν! Δὲν βλέπεις τώρα τὴν σκληρὰν τῆς φίλης μας τύχην; Πρὸ ὀλίγου ἔτι εὐθυμος ἡτοίμαζε τὰς δᾴδας, αἵτινες ἤθελον ἀναφθῇ εἰς τὸν Ὑμέναιόν της, ὅτε ἡ δύναμίς σου τὴν κατέλαβε καὶ ἔθραυσε τὴν ὕπαρξίν της. Τώρα τὰς δᾴδας ἐκείνας μετέβαλες εἰς δᾴδας τοῦ θανάτου, τὰ ᾄσματα δὲ καὶ τοὺς χορούς, οὓς ὠνειροπόλει, μετέτρεψες εἰς τόνους θρήνων καὶ κλαυθμῶν. Φθονερὸς εἶσαι, ὦ Ἅδη, εἶσαι ὁ φθονερώτερος τῶν θεῶν!

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ εἰςῆλθεν ὁ Ἀλκαῖος, ὅςτις ὠχρὸς καὶ συγκεκινημένος εἶδε τὰς συνηθροισμένας γυναῖκας καὶ εἶτα μετ' ἀνατεταμένων χειρῶν ἠθέλησε νὰ ὁρμήσῃ πρὸς τὸ λείψανον. Κατὰ τὴν εἴςοδόν του τὰ κοράσια εἶχον ἐγερθῆ καὶ ἐστάθησαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἡρίννης. Ἡ Ἀτθὶς καὶ ἡ Μνησιδίκη ἀπέστρεψαν το πρόςωπόν των ἀπ' αὐτοῦ, ἡ δὲ Σαπφὼ ἐπροχώρησε καὶ τῷ εἶπεν, ἀπειλητικῶς ἐγείρασα τὴν δεξιάν της.

— Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ τοῦ θανάτου καλλίτερον εἶνε νὰ λείπῃ πᾶσα διαφορὰ καὶ φιλονεικία, πρέπει δὲ ν' ἀποφύγωμεν πᾶσαν λέξιν πικράν, ἵνα μὴ ταράξωμεν τὴν νεκρὰν ἀπὸ τοῦ γαληνιαίου της ὕπνου. Σὺ δέ, προδότα, δὲν δύνασαι νὰ συμμετάσχῃς τῆς εἰρήνης ταύτης, καὶ ἐὰν ἡ καρδία της δὲν ἦτον ἄκακος ὡς ἡ τῆς περιστερᾶς, θὰ ἀπήρχετο εἰς τὸν Ἅδην καταρωμένη τὸ ὄνομά σου. Διότι σὺ τὴν ἐφόνευσες! Σὺ κατέθραυσες τὸ ἁβρὸν τοῦτο ἄνθος, σὺ ὁ ποιητὴς τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἀνεξαλείπτου ἀγάπης. Ἄξιος περιφρονήσεως εἶνε δι' ἐμὲ ἐκεῖνος, ὅςτις ὑπηρετεῖ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν μεγάλην του μητέρα, ἀναιδῶς δὲ καταπατεῖ καὶ καθυβρίζει τὰ ἔργα των! Ἐξύμνησες ὡς οὐδεὶς ἄλλος τὴν δύναμιν τοῦ θείου Ἔρωτος, ἀλλ' ἐπρόδωσες καὶ κατῄσχυνας τὸν θεόν! Δι' αὐτὸ ἔξω, προδότα, ἀπὸ τὸν ἱερὸν τοῦτον χῶρον!

Ὁ Ἀλκαῖος τρέμων ὑπεχώρησε βραδέως καὶ καλύψας διὰ τῶν χειρῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, ἔνθα ἔκειτο τὸ πρὸ ὀλίγου ἀγαπητότερόν του ἐπὶ γῆς πλάσμα.

(ἕπεται συνέχεια.)

1. ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ Γ'. Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας (ἐν σελ. 81). Ὁ ἀπὸ τῆς 9. Μαρτίου ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τῆς γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἐγεννήθη τῇ 18. Ὀκτωβρίου 1831, ἐκηρύχθη δ' ἐνηλιξ τῷ 1849. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ γερμανικὸν ἔθνος ὑπῆρξε μάρτυς τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν ἄλλων του ἀρετῶν, δι' ὧν ἐξεπλήρωσε τὰς ἐλπίδας, ἃς ἀνέθετον πάντες ἐπ' αὐτοῦ. Κατὰ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῶν Χοενζόλλερν ἐνωρὶς ἀσκηθεὶς περὶ τὰ ὅπλα, δὲν παρημέλησε καὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν τοῦ πνεύματός του. Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βόννης οἱ περιφανεῖς καθηγηταὶ Ἐρνέστος Μαυρίκιος Ἄρντ καὶ Δάλμαν ὑπῆρξαν διδάσκαλοί του, ἀργότερον δ' ἐδίδαξαν αὐτὸν ὁ ἀρχαιολόγος καὶ μύστης τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας Κούρτιος καὶ ὁ νομομαθὴς Φρίδβεργ. Ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἀνῆλθε ταχέως εἰς τὰ ὕπατα τῶν τιμητικῶν ἀξιωμάτων. Ἡ περιήγησις ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν συνοδίᾳ τοῦ διασήμου ἀρχιτέκτονος Στρὰκ ἔθιξε τὸ καλλιτεχνικόν του αἴσθημα καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐμβριθῆ γνώστην τῆς καλλιτεχνίας, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ διέλαμψε τὸ πνεῦμα τοῦ νεαροῦ πρίγκηπος. Ἡ εὐπροσηγορία καὶ τὸ μειλίχιον τοῦ ἤθους τόυ κατέκτησεν οὐ μόνον ἐν τῇ πατρίδι του, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ τὰς καρδίας, πρὸ πάντων δὲ τὴν τῆς νεαρᾶς πρικηπίσσης Βικτωρίας, ἣν ἐμνηστεύθη τῇ 29, Σεπτεμβρίου 1855. Τῇ 25. Ἰανουαρίου 1858 ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ ὑψηλοῦ ζεύγους ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἐν Λονδίνῳ. Ἔκτοτε μέχρις ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ δεινὴ νόσος καὶ ἐτάραξε τὴν εὐτυχίαν των, ἔζησαν οἱ δύο σύζυγοι βίον ὄλβιον καὶ εὐδαίμονα, εἰς ὃν προςετέθησαν καὶ αἱ δάφναι τῆς δόξης, ἃς ἐκτήσατο διὰ τῆς σπάθης του ὁ ἡρωϊκὸς ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν.

2. Η ΒΑΣΙΛΙΣ ΛΟΥΪΖΑ ΠΑΡΑ ΤΟ ΛΙΚΝΟΝ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ. Εἰκὼν ὑπὸ Παύλου Τοῦμαν (ἐν σελ. 85). Ἀπαράμιλλον χάριν ἀποπνέει ἡ ὡραία αὕτη εἰκὼν τοῦ διασήμου ζωγράφου, παραστήσαντος μίαν τῶν στιγμῶν τῆς μητρικῆς της εὐδαιμονίας, καθ' ἃς ἡ βασίλισσα Λουΐζα ἐγείρει ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ λαμβάνει εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸν μικρὸν Γουλιέλμον, τὸν μετέπειτα δαφνοστεφῆ καὶ ἐνδοξότατον αὐτοκράτορα τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος. Ὁ ἕτερος μικρὸς παῖς, ὁ σύρων τὴν μητέρα ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος, εἶνε ὁ μετέπειτα βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας Φρειδερῖκος ὁ Δ'.

3. † ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ Α'. Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Μετὰ βραχεῖαν νόσον ἐτελεύτησε τῇ 9. Μαρτίου ὁ πρῶτος Αὐτοκράτωρ, ἐφ' οὗ ἡ Γερμανία ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὕψιστον τῆς δόξης καὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς σημεῖον. Γεννηθεὶς τῇ 22. Μαρτίου 1797 ἔμελλε μετ' ὀλίγας ἡμέρας νὰ ἑορτάσῃ τὴν 92αν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του ἡμέραν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἀνεξιχνιάστοις αὐτῆς βουλαῖς ἡ θεία Πρόνοια δὲν ἠθέλησεν ἴσως ν' ἀφήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν βίον, ὅπως εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ γήρατός του ὑποστῇ ἀκόμη τὴν δεινοτάτην πληγὴν ἡ πατρικὴ αὐτοῦ καὶ ἀγαθωτάτη καρδία. Σύμπασα ἡ Γερμανία φέρει βαρὺ πένθος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ προσφιλεστάτου μονάρχου της, πάντες οἱ λοιποὶ μονάρχαι καὶ ὁ κόσμος ὅλος, μηδ' αὐτῶν των Γάλλων ἐξαιρουμένων, πενθοῦσιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του τιμῶντες τας ἀρετὰς καὶ σεβόμενοι τὸ μεγαλεῖον τοῦ μεταστάντος Αὐτοκράτορος, ὅςτις ὡς διοργανωτὴς καὶ ὡς στρατηγὸς ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῆς τριάδος, εἰς ἣν κυρίως ἡ Γερμανία ὀφείλει τὴν ἕνωσιν καὶ τὴν ἰσχύν της, ἀπεχώρησεν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ὁ εἷς, ὁ συγκεντρώσας καὶ μετ' ἀπαραδειγματίστου νοημοσύνης καὶ ὀξυδερκείας χρησιμοποιήσας τὰς ἐνεργείας καὶ τὴν μεγαλουργὸν δύναμιν τῶν δύο ἀλλων μελῶν τῆς ἐνδόξου τριανδρίας, τοῦ Βίσμαρκ καὶ τοῦ Μόλτκε. Ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ὁ Α'. θὰ φέρῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸν τίτλον τοῦ „Νικηφόρου", καθ' ἡμᾶς δὲ ἐξ ἴσου δικαίως ἠδύνατο νὰ ἀποκληθῇ καὶ Γουλιέλμος ὁ „Εἰρηνικός", διότι μόνον ἡ πρὸς τὴν εἰρήνην ἀγάπη του, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις καὶ εὐλάβειά του καὶ ἡ ἀφοσίωσις τοῦ ἀθανάτου μονάρχου πρὸς τὴν πατρίδα Γερμανίαν ἦσαν ἱκαναὶ νὰ κατασιγάσωσι τὰ πολλάκις ἐξαφθέντα πάθη καὶ νὰ τηρήσωσι μέχρι τοῦδε στερεὰν καὶ ἀκλόνητον τὴν εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην.

4. Η ΜΕΧΡΙ ΜΕΣΟΥ ΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑΒΙΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ (ἐν σελ. 89).

5. Ο ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ (σελ. 92).

6. ΤΟ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΕΝ ΣΑΡΛΟΤΤΕΜΒΟΥΡΓ (ἐν σελ. 92). Τὸ γνωστὸν Μαυσωλεῖον ἐν Σαρλόττεμβουργ, ὅπου ἐνάπετέθη τὸ λείψανον τοῦ ἀοιδίμου μονάρχου, κρύπτει ἤδη ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ τὰ λείψανα τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρός του. Ὅπως δὲ ἄλλοτε ἡ ἀριστοτεχνικὴ χεὶρ τοῦ Ῥάουχ ἰδιαιώνισεν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τὸ βασιλικὸν ζεῦγος, οὕτω θὰ εὑρεθῇ καὶ τώρα καλλιτέχνης τις διάσημος, ἵνα διαιωνίσῃ τὴν μορφὴν τοῦ Αὐτοκράτορος υἱοῦ.

7. ΤΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ (ἐν σελ. 96).

Ἐκ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἄξια μνημονεύσεως εἶνε τὰ ἀκόλουθα ἀνέκδοτα, μαρτυροῦντα τὴν ἁπλότητα καὶ πατρικὴν στοργὴν τοῦ ἀποθανόντος. Ὅτε ὁ καθηγητὴς φὸν Βέργμαν προσεκλήθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Σὰν Ῥέμο, τῷ εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ παρακλητικῶς, ὡς μικρὸν παιδίον „Πάρετε κ' ἐμὲ μαζῆ σας, εἶμαι στρατιώτης καὶ δὲν θὰ σᾶς ἐνοχλήσω!" — Ὅτε δ' ἐγένετο ἡ τραχειοτομία εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ πρίγκηπος διαδόχου, ητο ὁ αὐτοκράτωρ τόσον τεταραγμένος καὶ ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ τὴν ἔκβασίν της, ὥςτε δὲν ἐτόλμησαν νὰ περιμείνωσι μέχρις ου φθάσῃ ὁλόκληρον τὸ ἀγγέλλον τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐγχειρίσεως τηλεγράφημα, ἀλλὰ τὸ ἀνεκοίνουν εἰς αὐτὸν λέξιν πρὸς λέξιν. Ὁ μονάρχης ἔστειλεν εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦ τηλεγραφείου πολύτιμον δῶρον καὶ τῷ ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του, ὅτι „εἶχε τόσην ὑπομονὴν μὲ ἕνα γέροντα."

Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπισκεφθεὶς τὴν Βιέννην τῷ 1873, διαρκούσης τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, εἶχε παραστῇ καὶ εἰς ἕνα χορὸν ἐν τῷ αὐλικῷ μελοδράματι, ὅπου ἰδιαιτέρως ἐκίνησαν τὴν εὐαρέσκειάν του αἱ κινήσεις τῶν χορευτῶν Πρὶς καὶ Φραπάρ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως μετέβη εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἠδέλησε μεταξὺ ἄλλων νὰ ἴδῃ καὶ τοὺς ἀνωτέρω τεχνίτας. Ἀλλ' αὐτοὶ μαθόντες τὴν προσέγγισιν τοῦ Αὐτοκράτορος ἀπεμακρύνθησαν ταχέως τῶν παρασκηνίων, νομίζοντες ὅτι καθῆκον εἶχον ν' ἀποσυρθῶσιν, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἦτο — Δανός, ὁ δὲ ἦτο Γάλλος. Μαθὼν τὴν αἰτίαν τῆς ἀπουσίας των ὁ Αὐτοκράτωρ ἔτι μᾶλλον ἐπέμεινεν εἰς τὸ νὰ τοὺς ἴδῃ καὶ ὅτε προςῆλθον, ὡμίλησε πρὸς αὐτοὺς μετ' ἄκρας φιλοφροσύνης καὶ ἀγαθότητος, εἶπε δὲ μεταξὺ ἄλλων. „Ἡ τέχνη εἶνε διεθνὴς καὶ σεῖς, κύριοί μου, εἶσθε ἄξιοι ἀντιπρόςωποι τῆς τέχνης ταύτης."

Καταφανὴς ἦτο πολλάκις εἰς τὴν συμπεριφορὰν καὶ εἰς τὰς διασκεδάσεις τοῦ γηραιοῦ μονόρχου καὶ μία ἰδιαιτέρα ἀγάπη πρὸς ἰδιώματα ἐπαρχιωτικά, τὰ ὁποῖα μετὰ πολλῆς εὐαρεσκείας ᾠκειοποιεῖτο καὶ τὰ ἐπεδείκνυεν ὡς ἀνείδεστον πρὸς τὴν ὑψηλὴν του θέσιν. Ὅςτις ἐξῆλθέ ποτε μετ' αὐτοῦ εἰς κυνήγιον ἐν Γκρούνεβαλδ δὲν θὰ λησμονήσῃ τὰ εὔθυμα παιγνίδια ἐπὶ τοῦ σφαιριστηρίου τῆς ἐκεῖ ἐξοχικῆς ἐπαύλεως, διαρκοῦντα μέχρι βαθείας νυκτός. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔπαιζε πολὺ εὐχαρίστως μπιλλιάρδον, πάντοτε ὅμως ἀντὶ 50 μόνον λεπτῶν τὴν *παρτίδα*· οὐδέποτε διεκινδύνευε περισσότερον χρῆμα. Ὁσάκις ἐκέρδιζεν, ἔθετεν εἰς τὸ βυλάκιόν του τὰ πεντήκοντα λεπτὰ μετὰ καταφανοῦς εὐχαριστήσεως.

Ἐφαίνετο δὲ φειδωλὸς καὶ εἰς ἄκρον οἰκονόμος οἰκοδεσπότης καὶ ὅταν ἔπινε καμπανίτην, διότι ὁσάκις ὑπελείπετο ποσόν τι αὐτοῦ ἐν τῇ φιάλῃ, διέτατε νὰ τὸ φυλάξωσι διὰ τὴν ἑπομένην ἡμέραν. Εἷς τῶν ὑπασπιστῶν του ἐτόλμησε μιᾷ τῶν ἡμερῶν νὰ τῷ κάμῃ μίαν παρατήρησιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου: Ἀλλά, μεγαλειότατε, αὐτὸ γίνεται εἰς τὰ χαμένα, διότι μέχρι τῆς αὔριον ὁ καμπανίτης αὐτὸς θὰ χαλάσῃ καὶ δὲν θὰ πίνεται πλέον." — Ἔτσι αἴ! ἀπήντησεν ὁ Αὐτοκράτωρ· ἀλλὰ σεῖς οἱ νέοι ἔτσι εἶσθε. Ἐσεῖς ὁμέσως εἶσθε πρόθυμοι νὰ τὸν διώσητε εἰς τοὺς ὑπηρέτας, πῶς; Ἀλλὰ δὲν τὸ καταλαβαίνετε ἐσεῖς. Αὐτὴ ἡ φιάλη θὰ στουπωθῇ τώρα καλὰ καὶ θὰ βαλθῇ ἀνάποδα καὶ τὸ κρασὶ θὰ βαστάξῃ ἔτσι ἕως αὔριο χωρὶς νὰ χαλάσῃ!" Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐτέθη πράγματι ἡ ἰδία φιάλη ἐπὶ τῆς τραπέζης μὲ τὸ ἴδιον ὑπόλοιπον, ἐξ οὗ ἔδωκεν ὁ Αὐτοκράτωρ εἰς τὸν ὑπασπιστὴν του νὰ πίῃ. „Εὑρίσκετε λοιπὸν τώρα ἀλλαγμένην τὴν γεῦσίν του;" ἠρώτησε. — „Ὄχι, μεγαλειότατε, τὸ κρασὶ εἶνε τὸ ἴδιο." Ἀλλ' οἱ ὑπηρέται εἶχον ἀντικαταστήσει τὸ χθεσινὸν περίσσευμα δι' ἴσου ποσοῦ καμπανίτου ἐκ νεωστὶ ἀνοιχθείσης φιάλης, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ φέρωσι ταραχὴν καὶ ἀναστάτωσιν εἰς τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς τοῦ γηραιοῦ καὶ φειδωλοῦ οἰκοδεσπότου.

Τὰ τυχηρὰ παιγνίδια δὲν ἠνείχετο, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ὁ Αὐτοκράτωρ, παρουσιάσθη ὅμως μία περίστασις καθ' ἣν ἔλαβεν αὐτὰ σχεδὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν του κατὰ τοῦ ἐγγόνου του. Ἐν Βερολίνῳ ὑπάρχει λέσχη τις, ἔνθα παίζονται διάφορα παιγνίδια, πάντοτε ὅμως ἐπὶ πολλοῖς χρήμασι. Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ συντάγματος τοῦ νῦν διαδόχου πρίγκηπος Γουλιέλμου ἦσαν μέλη τῆς λέσχης ταύτης καὶ ὑπέστησαν τόσον καταστρεπτικὰς ἥττας ἐν τοῖς τυχηροῖς παιγνίοις, ὥςτε ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος ὡς διοικητὴς τοῦ συντάγματος ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὴν ἔκρυθμον ταύτην κατάστασιν καὶ διέταξεν αὐστηρῶς τοὺς ἀξιωματικούς ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς λέσχης. Ἡ διεύθυνσις τῆς λέσχης ἐδλίβη ἐπὶ τούτῳ καὶ κατώρθωσε νὰ πείσῃ ἐπίσημόν τι πρόςωπον, τὸν πρίγκηπα Ῥ., ὅπως ἐνεργήσῃ παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι καὶ δι' αὐτοῦ ἀρθῇ ἡ αὐστηρὰ ἐκείνη τοῦ συνταγματάρχου ἀπαγόρευσις. Ὁ Αὐτοκράτωρ ὑπενέδωκεν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς παρακλήσεις τοῦ μεσίτου, προςεκάλεσε τὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ν' ἀποσύρῃ τὸ διάταγμα. Οὗτος ὅμως ἔμεινε σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν του καὶ εἶπε: „Μεγαλειότατε, ἐπιτρέψατέ μοι τὴν ἐρώτησιν· εἶμαι ἀπόμη ἐγὼ διοικητὴς τοῦ συντάγματος;" — „Βεβαιότατα", ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ. — „Τότε ἐπιτρέψατέ μοι νὰ τηρήσω ἀμετάτρεπτον τὴν διαταγὴν μου ἢ . . . . ἀπὸ τοῦδε νὰ παραιτηθῶ τῆς θέσεώς μου." Ὁ Αὐτοκράτωρ ηὐχαριστήθη ἐκ τοῦ ἀποφασιστικοῦ τούτου ἤθους τοῦ ἐγγόνου του καὶ ἐπραΰνεν ἀμέσως τὸν πρίγκηπα εἰπὼν αὐτῷ: „Ὦ, οὔτε λόγος κἂν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ περὶ τούτου, ἄλλον τόσον καλὸν συνταγματάρχην δὲν εὑρίσκω." Καὶ οὕτως ἐξετελέσθη κατὰ γράμμα ἡ θέλησις τοῦ νεαροῦ πρίγκηπος, ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ ἄλλος πρίγκηψ, ὁ μεσίτης, πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα διὰ νὰ μάθῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεσολαβήσεώς του, τῷ εἶπεν οὗτος: „Ἀυποῦμαι πολύ, ὅλα τὰ ἐδοκίμασα, ἀλλ' ὁ συνταγματάρχης δὲν ὑποχωρεῖ καθόλου, θὰ γίνῃ λοιπὸν τὸ θέλημά του." Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἶνε χαρακτηριστικώτατον καὶ διὰ τὸν ἀοίδιμον μονάρχην καὶ διὰ τὸν μέλλοντα Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας.

Αἱ γυναῖκες τῆς Βιέννης μετὰ πάσης σοβαρότητος ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐξορίσωσιν ἐκ τοῦ γυναικείου ἱματισμοῦ τὸν στηθόδεσμον, χρονολογεῖται δὲ ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀπὸ τῆς τελευταίας „ἰαπωνικῆς ἑορτῆς τῶν Ἀπόκρεων ἐν τῷ Πράτερ τῆς Ἰεδοῦς". Αἱ ὡς Ἰαπωνίδες μεταμφιεσθεῖσαι βιεννᾶαι, ἀπαλλαγεῖσαι τοῦ στηθοδέσμου, ἐφαίνοντο πολὺ ἐπαγωγότεραι καὶ θελκτικώτεραι, ἀπέλαυσαν δὲ οὐ μόνον τὴν χαρὰν τοῦ νὰ ἴδωσιν ἄλλους τοὺς ἄνδρας καταμαγευμένους ἐκ τῆς ἐμφανίσεώς των, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡδονὴν τοῦ ὅτι καὶ αἱ ἴδιαι ἐλευθερώτερον καὶ ἀνετώτερον ἐκινοῦντο ἄνευ στηθοδέσμου, παρὰ ἐὰν ἐοτέναζον ὑπὸ τὰ καταθλιπτικὰ αὐτοῦ δεσμά. Ἐδχηματίσθη λοιπὸν καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὅπως καὶ εἰς τόσας ἄλλας σύλλογος, ἐπιδιώκων τὴν εἰςαγωγὴν „ἰαπωνικῶν συρμῶν" καὶ ὑποχρεῶν ὅλα τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὸν μέλη νὰ ἐνδύωνται ἰαπωνιστί.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀπήγγειλε τὸν πολύκροτον λόγον του ὁ Βίσμαρκ ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ γερμανικοῦ Κοινοβουλίου, τὰ τηλεγραφεῖα τοῦ Βερολίνου εἰργάζοντο ἀκαταπαύστως. Οἱ λόγοι τοῦ σιδηροῦ ἀρχιγραμματέως μετεδόθησαν ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα διὰ 1218 τηλεγραφημάτων, ἐμπεριεχόντων ἐν συνόλῳ 194,296 λέξεις. Συνίστατο δὲ ἡ βισμάρκειος ἀγόρευσις ἐκ 10,997 λέξεων, καὶ ἐτηλεγραφήθη μεταπεφρασμένη ἤδη εἰς διαφόρους γλώσσας. Πρὸς ταχεῖαν δὲ διεκπεραίωσιν τῶν τηλεγραφημάτων εἰργάσθησαν 235 ὑπάλληλοι καὶ 222 τηλεγραφικαὶ συσκευαί, ἂν 60 μὲν τοῦ συστήματος Hughes, 155 τοῦ συστήματος Morse καὶ 7 τοῦ συστήματος Estienne.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ σώματός της ἡ αἶξ εἶνε ζῷον πολὺ ὠφελιμώτερον καὶ χρησιμώτερον εἰς τὸν ἄνθρωπον παρὰ τὴν ἀγελάδα. Ἀπὸ τοῦ 4ου ἢ 5ου ἔτους τῆς ἡλικίας της ἀρχίζει ἡ αἶξ νὰ δίδῃ καθ' ἑκάστην 1 ἔτος 3 λίτρας γάλακτος, ἡ δὲ παραγωγικότης αὕτη διαρκεῖ μέχρι τοῦ 8ου ἢ 9ου ἔτους της. Ἡ νουβικὴ αἶξ εἶνε ἔτι μᾶλλον γόνιμος, διότι παρέχει καὶ 4 λίτρας γάλακτος καθ' ἡμέραν καὶ τὸ ποιὸν αὐτοῦ εἶνε πολὺ καλλίτερον τοῦ γάλακτος τῶν συνήθων αἰγῶν.

Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ζυρίχης σπουδάζουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος 45 γυναῖκες, ἐξ ὧν 29 ἐξέλεξαν τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, 14 τὴν Φιλοσοφίαν καὶ 2 τὴν πλουτολογίαν. Ἐν Δονδίνῳ ὑπάρχουσι 48 φοιτήτριαι τῆς ἰατρικῆς, ἐν Παρισίοις δὲ πέρυσιν 108 γυναῖκες ἐσπούδαζον τὴν ἰατρικήν, ὧν 83 μὲν ἦσαν Ῥωσσίδες, 11 Ἀγγλίδες, 7 Γαλλίδες, 3 Ἀμερικανίδες, 2 ἐξ Αὐστρίας, 1 ἐκ Ῥωμανίας καὶ 1 ἐκ Τουρκίας.

Ἐν Δονδίνῳ πρόκειται νὰ σχηματισθῇ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σὶρ Μόρελλ Μακένταν λαρυγγολογικὴ Ἑταιρία. Οὐ πρὸ πολλοῦ δέ, ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἐσχηματίσθη ἰδιαίτερον τμῆμα τῆς British Medical Association διὰ τὴν λαρυγγολογίαν, προΐσταται δ' αὐτοῦ ὁ ἐκ Βερολίνου καταγόμενος Dr. Felix Semon.

Ἐπανειλημμένως ἠσχολήθησαν ν' ἀνεύρωσι τὴν ἀρχὴν τοῦ πετρελαίου, τελευταῖον δὲ καὶ ὁ ῥῶσσος ἐπιστήμων Μενδελεγιέφ, ἐπὶ τῇ βάσει πολλῶν ἰδίων πειραμάτων, διϊσχυρίζεται ὅτι τὰ ὀρυκτὰ ἔλαια σχηματίζονται οὐχὶ ἐκ τῶν καταθεμάτων ζωϊκῶν ἢ φυτικῶν οὐσιῶν, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος. Ἐκθέτει δὲ τὴν θεωρίαν του ταύτην ὡς ἑξῆς: Τὸ ὕδωρ εἰςχωρεῖ διὰ τῶν γηΐνων στρωμάτων εἰς μεγαλείτερα βάθη καὶ ἐνταῦθα συγκοινωνεῖ μετὰ τῶν συνθέσεων τοῦ ἀνθρακος καὶ τῶν μετάλλων καὶ κυρίως τοῦ σιδήρου, αἵτινες διατελοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν πυριφλεγεῖ καταστάσει. Ἀφ' οὗ τὸ ὕδωρ ἀποσυντεθῇ, τὸ ὀξυγόνον του συνενοῦται μὲ τὰ μέταλλα, ἐν ᾧ τὸ ὑδρογόνον σχηματίζει ἑνώσεις μετὰ τοῦ ἀνθρακος. Ἕνεκα τῆς ἐλαφρότητος τῶν ἑνώσεων τῶν οὐσιῶν τούτων ἀνέρχονται αὗται εἰς ὑψηλοτέρας σφαίρας καὶ ἐκεῖ μέρος μὲν αὐτῶν διεκφεύγει ὡς φυσικὸν ἀέριον, μέρος δὲ συμπυκνούμενον σχηματίζει τὸ ὀρυκτὸν ἔλαιον.

Τὸ φυσικοϊστορικὸν Μουσεῖον τῆς Βιέννης, περὶ του πλούτου τοῦ ὁποίου ἐγράψαμεν σημειώσεις τινὰς ἔν τινι τῶν τευχῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους τῆς „Κλειοῦς", ἀπέκτησε τεμάχιον ἀερολίθου, ἐν ᾧ περιέχονται ἀδάμαντες εἰς λεπτότατα μόρια. Ὁ ἀερόλιθος οὗτος εἶνε τμῆμα τοῦ ἐν Νόβυ Οὐρὲγ τῆς Ῥωσσίας τῇ 4. Σεπτεμβρίου 1886 πεσόντος μαύρου ἀερολίθου, ὅςτις ἀπεδείχθη ὅτι περιεῖχε λεπτότατα μόρια ἀδαμάντων κατὰ 1% τοῦ ὅλου βάρους του. Ἡ ἀπόδειξις δὲ τῶν παρατηρηθέντων ἐν τῷ ἀερολίθῳ κρυστάλλων ὡς ἀδαμάντων ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φυσικῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων καὶ ἰδίᾳ τῆς σκληρότητος.

Πρὸ μικροῦ ὁ καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς καὶ διευθυντὴς τῆς Κλινικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Στρασβούργου, Κουσμάουλ ἔπαυσε τὰς παραδόσεις του καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Οἱ φοιτηταὶ καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ τοῦ ἀποχωροῦντος διδασκάλου παρεσκεύασαν αὐτῷ κατὰ τὸ τελευταῖόν του μάθημα πολλοὺς στεφάνους καὶ τιμητικὰς διαδηλώσεις. Ὡς γνωστόν, ὁ Κουσμάουλ, εἷς τῶν διασήμων λαρυγγολόγων καὶ κλινικῶν τῆς Γερμανίας, προςεκλήθη τελευταῖον παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἐν Σὰν Ῥέμο νοσοῦντος διαδόχου, νῦν δὲ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, Φριδερίκου, ὅπως ἐξετάσῃ, ἐὰν ἦτο βεβλαμμένον τὸ στῆθός του.

Ἀπὸ πολλοῦ οἱ ἐπιστήμονες καταγίνονται νὰ εἰςαγάγωσι τὴν γενικὴν χρῆσιν ἑνὸς πρώτου μεσημβρινοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου νὰ ἀρχεται ἡ ἀρίθμησις τῶν κατὰ μῆκος μοιρῶν τῆς γηΐνης σφαίρας. Ἐπειδὴ ὅμως κάνεις μεσημβρινὸς δὲν διακρίνεται ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, διὰ τοῦτο δὲν ἦτο δυνατὸν μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιτευχθῇ ὁμοφωνία τις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἀρτίως ὅμως ὁ Ἄλεξις Τιλλὼ ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων διατριβήν, διὰ τῆς ὁποίας προςπαθεῖ νὰ λύσῃ τὴν διαφορὰν καὶ νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα τοῦ μεσημβρινοῦ εἰς τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Ὁ Τιλλὼ εὗρε τὰς συνδιατεταγμένας τεσσάρων ὀρογραφικῶν κέντρων τοῦ βάρους τῶν ἠπείρων. Τὰ τέσσαρα ταῦτα κέντρα σχηματίζουσι τετράγωνον, ἀρκούντως κανονικόν. Ἡ μακροτέρα αὐτοῦ πλευρὰ (92°) εἶνε ἡ χωρίζουσα τὰ κέντρα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς βορείου Ἀμερικῆς, κείμενα εἰς βόρειον πλάτος 43° ἕως 45°. Τὰ κέντρα τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ 82° περίπου, εὑρίσκονται δὲ μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν τροπικῶν κύκλων. Ἐὰν λοιπὸν τώρα ἀναζητήσωμεν τὸ γεωμετρικὸν κέντρον τῶν τεσσάρων κέντρων τοῦ βάρους τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου, εὑρίσκομεν αὐτὸ κείμενον μεταξὺ τῶν Ἀζορῶν καὶ τῶν Καναρίων νήσων, ἐπειδὴ δὲ ὁ μεσημβρινὸς τῆς νήσου Φέρρου διατέμνει τὴν χώραν ταύτην, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸν ὑπό τινας ἐπόψεις ὡς τὸν φυσικὸν μεσημβρινὸν τῆς σφαίρας τῆς γῆς.

Ὁ διάσημος ζωγράφος Ἄλμα-Ταδέμα, τοῦ ὁποίου ἅπασαι αἱ εἰκόνες παριστῶσι σκηνὰς ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ καὶ ῥωμαϊκοῦ βίου, ἐργάζεται ἤδη εἰς τὴν διὰ τοῦ χρωστῆρος παράστασιν πλουσίου τινὸς συμποσίου τοῦ Ἡλιογαβάλου, καθ' ὃ οἱ ἑταῖροι καὶ αἱ ἑταῖραί του, ἐξηπλωμέναι ἐπὶ τῶν κλιντήρων των, κατακαλύπτονται ὑπὸ βροχῆς καταπιπτόντων ῥόδων.

Ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς αὐλῆς τῆς Καρλσρούης παρεστάθη ἐπ' ἐσχάτων τὸ εἰδύλλιον τοῦ Χαῖνδελ „ὁ Ἄκις καὶ ἡ Γαλάτεια", συντομευθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχιμουσικοῦ Φήλικος Μότλ εἰς μίαν πρᾶξιν.

Ὁ „Ὀθέλλος" τοῦ Βέρδη, περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἤδη ὅτι παρεστάθη μετ' ἐπιτυχίας ἐν Ἀμβούργῳ, ἀνέβη πρό τινος καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς Βιέννης. Ἡ πρώτη παράστασις ἐγένετο τῇ 14 Μαρτίου. Ἡ διακόσμησις τῶν σκηνῶν ἦτο λαμπροτάτη καὶ ἡ παράστασις καθ' ὅλα ἀνεπίληπτος. Τὸ δημόσιον τῆς Βιέννης ὑπεδέχθη τὸ καλλιτέχνημα μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ἐχειροκρότησε δὲ πρὸ πάντων τὴν τετάρτην πρᾶξίν του.

Ὁ κεντρικὸς Σύλλογος τῶν γερμανῶν μουσουργῶν καὶ μελοποιῶν ἑορτάζει μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐν Δέσσαου τὴν 25ην αὐτοῦ ἐπετηρίδα καὶ σύνοδον ἀπὸ τῆς 10. μέχρι τῆς 13. Μαΐου. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὁ παγκόσμιον φήμην ἔχων σύλλογος τοῦ Ρεῖδελ ἐν Λειψίᾳ θὰ ψάλῃ τὸ ἀθάνατον μουσούργημα τοῦ Βετόβεν „Missa solemnis".

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐστραλίας προςέλαβε τὸν Cowen, ἀρχιμουσικὸν τῶν φιλαρμονικῶν συναυλιῶν ἐν Λονδίνῳ, διευθυντὴν τῶν συναυλιῶν, διαρκούσης τῆς ἐν Μελβούρνῃ ἐκθέσεως, ἐπὶ μισθῷ 125,000 φράγκων.

Ἐν Παρισίοις ἐξεδόθη ἀρτίως τὸ 1. τεῦχος νέου ἑβδομαδιαίου φύλλου, φέροντος τίτλον: „La vie franco-russe", ὀργάνου τῆς ἀπό τινος συσταθείσης „Association littéraire et artistique franco-russe", ἥτις ἐπιδιώκει τὴν ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἀμοιβαίων μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας σχέσεων ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ καλλιτεχνίᾳ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

— Φ. Γ. Δελαγραμματικα, ἰατροῦ. Ο ΑΑΣΚΑΡΙΣ, Δρᾶμα εἰς τέσσαρας πράξεις. Ἐν Ἀθήναις 1888.

— ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ κατὰ τὸ ἀγγλικὸν Don't ὑπὸ Καρόλου Ἐρρίκου Γέλβερτ. Ἐν Ἀθήναις 1888. Τιμ. 1,20 φράγκ.

— ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ ἐκδιδομένη κατὰ μῆνα ὑπὸ Ξενοφῶντος Δ. Ζύγουρα, καθηγητοῦ. Τόμ. Γ'. Μαρτίου 1888. *Πῶς γίνονται τὰ Χρήματα.* Ἐκδίδεται κατὰ μῆνα τιμώμενον ἐν Ἀθήναις λεπτ. 20, ἀλλαχοῦ 25. Συνδρομὴ ἐτησία διὰ τὰς Ἀθήνας δραχμ. 2, διὰ τὰς ἐπαρχίας δραχμ. 2,50, διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φράγκ. χρ. 2,50. — Πέμπεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν. — Αἰτήσεις διευθυνθήτωσαν τῷ κ. Σ. Ζύγουρα εἰς Ἀθήνας. — Αἱ συνδρομαὶ προπληρόνονται.

— Ἀγγελία: *Πανόπη*, ἐφημερὶς πολιτική, ἐμπορικὴ καὶ τῶν εἰδήσεων, ἐκδιδομένη δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐν Ἑρμουπόλει. Συντάκτης καὶ Διευθυντὴς Γεώργιος Ι. Ἀργυράκης, δικηγόρος. Συνδρομὴ ἐτησία διὰ τὸ ἐξωτερικ. φράγκ. χρ. 16.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΧΟΕΝΖΟΛΛΕΡΝ.

Περὶ τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Πρωσσίας δὲν παρεδόθη τι αὐθεντικὸν εἰς τοὺς ἐπιγενεστέρους. Ἀλλ' αἱ ὕσταται στιγμαί, καθ' ἃς ὁ δημιουργὸς τοῦ ἀρχαίου πρωσσικοῦ βασιλείου Φρειδερῖκος Γουλιέλμος ὁ Α΄. ἠγωνίζετο πρὸς τὸν θάνατον, παρέχουσιν ἀρκετὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς δραστηριότητος καὶ φιλοπονίας τοῦ ἀξιοσημειώτου τούτου μονάρχου. Ὅτε, περικυκλούμενος ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του καὶ διαλλαγεὶς ἤδη πρὸς τὸν πρωτότοκον υἱόν του, εἶδεν ἐγγίζον τὸ τέλος του, ἐζήτησε καθέπτην καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἐνδεώρησεν ἑαυτὸν ἐντὸς αὐτοῦ, παρετήρησεν ὅτι δὲν ἐφαίνετο τόσον ἄσχημα, ὡς ψυχορραγῶν. Ὅτε ὁ ἀνώτατος ἰατρὸς τοῦ ἐν Πότσδαμ συντάγματός του ἐρωτηθεὶς ὡμολόγησεν, ὅτι ὁ θάνατος δὲν ἦτο πλέον μακράν, ἠρώτησεν αὐτόν: Καὶ πῶς τὸ συμπεραίνεις; — Ἀπὸ τὸν σφυγμόν, μεγαλειότατε, διότι μένει ὅλως διόλου ὀπίσω! — Αὐτὸ δὲν εἶνε σωστό! ἀπήντησε θυμωδῶς ὁ πνέων τὰ λοίσθια μονάρχης· ἂν ὁ σφυγμός μου ἔμενε τώρα ὀπίσω, δὲν θὰ ἠμποροῦσα νὰ κινήσω τὰ δάκτυλά μου, ὅπως τώρα τὸ κάμνω. Μετ' ὀλίγον ὁ βασιλεὺς ἡσύχασε καὶ ἀφ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπὶ μικρὸν ἀνέκραξε: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐν σοὶ ζῶ, ἐν σοὶ ἀποθνήσκω, σὺ εἶσαι τὸ κέρδος μου καὶ ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἐν τῷ θανάτῳ!

Καὶ ταῦτα φωνήσας παρέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν γαλήνῃ.

Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Φρειδερῖκος ὁ μέγας ἀπέθανεν, ὅπως καὶ ἔζησε, μονήρης καὶ ἐστερημένος τῆς παραμυθίας τοῦ νὰ βλέπῃ παρὰ τὴν κλίνην τοῦ θανάτου του συγγενῆ τινα. Ὅτε τὴν νύκτα τῆς 16. πρὸς τὴν 17. Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1786 τὸ ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ἀσθενοῦς κρεμάμενον ὡρολόγιον ἐσήμανε τὴν ἑνδεκάτην, ἠρώτησεν εὐκρινῶς — Τί ὥρα εἶνε; καὶ μετ' ὀλίγον προσέθηκε: Εἰς τὰς τέσσαρας θὰ σηκωθῶ! Ἀλλ' ἤρχισε μετ' ὀλίγον νὰ βήχῃ καὶ ἀφ' οὗ οἱ θεράποντες τὸν ἐσήκωσαν ἐκ τῆς κλίνης καὶ τὸν ἔθεσαν ἐπὶ ἕδρας, ἔπιεν ὀλίγον ἐκ τοῦ φαρμάκου διὰ τὸν βῆχά του καὶ εἶπε: Αὐτὸ θὰ ὠφελήσῃ! Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἐξέπνευσεν ἐν ἠρεμίᾳ.

Ὀλίγους μόνον ἐκ τῶν συγγενῶν του εἶχε παρὰ τὴν κλίνην τοῦ θανάτου του ὁ „ἀγαπητὸς" Φρειδερῖκος Γουλιέλμος ὁ Β΄. Ὁ ψυχορραγῶν ἐζήτει ἀέρα ν' ἀναπνεύσῃ, τέλος δὲ ὕψωσεν ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονας καὶ ἀνεφώνησε: Πολὺ πικρὸς εἶνε ὁ θάνατος! Καὶ ἐξέπνευσε. Ὁ υἱὸς τούτου Φρειδερῖκος Γουλιέλμος ὁ Γ΄. ἐγκατέλιπε τὰ ἐγκόσμια ἄνευ ἀγωνίας, ἀλλὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ 1840 ἦτο συνηγμένη παρ' αὐτῷ ὅλη του ἡ οἰκογένεια. Ὁ γαμβρός του, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Νικόλαος, εἶχε φθάσει εἰς τ ἀνάκτορα καὶ ὅτε κλίνας πρὸς τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς τὸν ἠρώτησε, πῶς εἶχεν, ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν γαλλιστὶ γενομένην ἠρώτησιν: Celà va très-mal. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας ὁ βασιλεὺς δὲν ὑπῆρχε πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων.

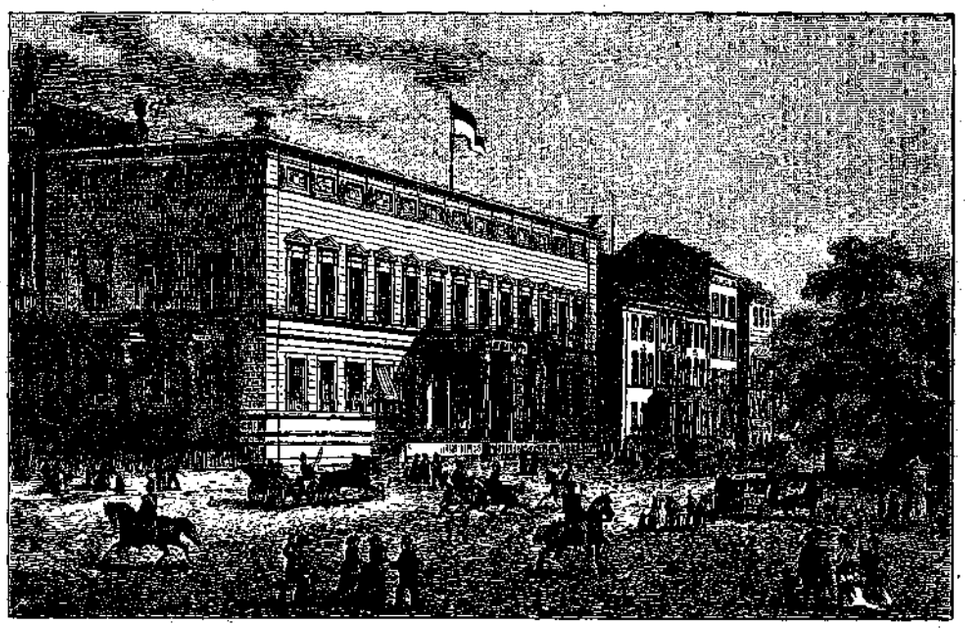

ΤΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ.

Ὁ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Δ΄. καὶ ὁ ἀδελφός του, Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ὁ Α΄. ἀπέθανον ἐν καταστάσει ἀναισθησίας καὶ δὲν ἐγνώσθη μέχρι τοῦδε, ἐὰν εἶπον λόγους τινὰς ὀλίγον πρὶν ἢ παραδώσωσι τὸ πνεῦμά των. Δὲν ἐπιστοποιήθη ἀκόμη τὸ ἀληθὲς τῆς φράσεως: Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ἦμαι κουρασμένος! τὴν ὁποίαν λέγεται, ὅτι ἐξεφώνησεν ὁ Αὐτοκράτωρ προτοῦ ἐκπνεύσῃ.

κκ. Τ. Γ. Κ. εἰς Κέρκυραν, Ἀδ. Α. εἰς Κωνστ|πολιν, Α. Κ. εἰς Ἱεροσόλυμα, Ν. Δ. Ι. εἰς Σμύρνην, Μ. Μ. εἰς Μελιτόπολιν, Μ. Α εἰς Βερολῖνον. Ἐλήφθησαν καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κκ. Β. καὶ Α. εἰς Θεσσαλονίκην, Ἀδ. Ζ. Μ. εἰς Βιτώλια. Συνεμορφώθημεν. — κκ. Μ. Φ. εἰς Κάϊρον, Α. Σ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Τοὺς ὑποδειχθέντας ἡμῖν νέους συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν καὶ τὰ τεύχη ἀπεστάλησαν. — κ. Γ. Κ. εἰς Κίον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς ὑμῶν προσπαθείας. — κ. Γ. Π. Β. εἰς Κάϊρον. Συνεμορφώθημεν. — κ. Θ. Ι. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἀναμένομεν εἰδήσεις. — κ. Α. Γ. Μ εἰς Ἀδριανούπολιν. Ἀπεστάλησαν. — κ. Γ. Μ. Σ. εἰς Χῖον. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν. — κ. Θ. Χ. εἰς Βῶλον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Κ. Ι. εἰς Τάνταν. Ἐλήφθησαν. — κ. Στ. Κ. εἰς Νικολαΐεφ. Ἐλάβομεν ὑπὸ σημείωσιν. — κ. Κ. Χ. Π. εἰς Κερασσοῦντα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Π. Α. εἰς Ὀδησσόν. Ἀπεσταλη. — κ. Α. Κ. εἰς Κάϊρον. Ἐλήφθησαν καὶ τὸ αἰτηθὲν ἀπεσταλη. — κ. Ι. Δ. Κ. εἰς Ρέθυμνον. Σᾶς ἐγράψαμεν. — κ. Ι. Μ εἰς Λευκωσίαν. Ἡ παραγγελία Σας ἐξετελέσθη καὶ ἀπεσταλη μέσον Lloyd ὑπ' ἀρ. 15. — Λέσχην „Γ" εἰς Χῖον, κκ. Κ. καὶ Θ. εἰς Βακοῦ, Κ. Π. εἰς Σοφίαν, Διευθ. Ν. Ἡμ. εἰς Τεργέστην, κκ. Κ. Στ. εἰς Μεσσήνην, Σ. Α. καὶ Ν. Μ. εἰς Σουέζ, Γ. Ζ. Γ. εἰς Μιτυλήνην, Π. Μ. εἰς Ἀμισσόν. Ἐλήφθησαν καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κκ. Θ. Μ. εἰς Πειραιᾶ, Κ. Γ εἰς Γαλάζιον, Κ. Τ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Πρὸς τοὺς ὑποδειχθέντας ἡμῖν νέους συνδρομητὰς ἀπεστείλαμεν τὰ ἐκδεδομένα ἤδη φυλλάδια. — κ. Ν. Α. Κ. εἰς Σινώπην. Οὐδὲν ἐλήφθη. — κκ. Σ. καὶ Κ. εἰς Ξάνθην. Τὰ ἀποσταλέντα ἐλήφθησαν, ἡ δὲ παραγγελία Σας ἐξετελέσθη. — κ. Γ. Ι εἰς Τ. Μαγουρέλλον. Ἀπεσταλησαν. — κ. Γ. Μ. εἰς Λευκωσίαν. Τὸν ὑποδειχθέντα ἡμῖν ἐνεγράψαμεν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γερμανῶν Γουλιέλμος ὁ νικηφόρος. — Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ Εὐγενίου Ζωμαρίδου (συνέχεια). — Ἡ προσευχή μου. Ποίημα ὑπὸ Ἀριστομένους Προβελεγίου. — Σαπφὼ (μυθιστορία ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος — συνέχεια). — Πινακοθήκη, ἤτοι ἑρμηνεία τῶν εἰκόνων. — Ποικίλα. (Ἀνέκδοτα τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου. — Ἰαπωνικοὶ συρμοὶ ἐν Βιέννῃ. — Ὁ λόγος τοῦ Βίσμαρκ — Ἡ χρησιμότης τῆς αἰγός. — Γυναῖκες σπουδασταί.) — Ἐπιστήμη καὶ Καλλιτεχνία. (Λαρυγγολογικὴ ἑταιρία ἐν Λονδίνῳ. — Ἡ ἀρχὴ τοῦ πετρελαίου. — Πολύτιμος ἀερόλιθος. — Ὁ Κουσμάουλ. — Τίς ὁ φυσικὸς μεσημβρινὸς τῆς γῆς. — Ὁ Ἄλμα-Ταδέμα. — Ὁ „Ὀθέλλος" ἐν Βιέννῃ. — Γερμανοὶ μουσουργοί. — Μισθὸς ἀρχιμουσικοῦ. — Ἡ φραγκο-ῥωσσικὴ ἑταιρία.) — Βιβλιοθήκη. — Οἱ τελευταῖοι λόγοι τῶν Χοενζόλλερν. — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Φρειδερῖκος Γ΄. Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας (σελ. 81.) — Ἡ βασιλὶς Λουΐζα παρὰ τὸ λίκνον τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου. Εἰκὼν Παύλου Τοῦμαν (σελ. 84). — † Γουλιέλμος ὁ Α΄. (σελ. 85). — Ἡ μέχρι μέσου ἱστοῦ καταβίβασις τῆς αὐτοκρατορικῆς σημαίας (σελ. 89). — Ὁ Καθεδρικὸς ναὸς τοῦ Βερολίνου καὶ τὸ Μαυσωλεῖον ἐν Σαρλόττεμβουργ (σελ 92). — Τὸ Αὐτοκρατορικὸν μέγαρον ἐν Βερολίνῳ (σελ. 96).

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΓΡΗΣ.

Τύποις Bär & Hermann, *ἐν Λειψίᾳ*. — *Χάρτης ἐκ τῆς* Neue Papiermanufactur *ἐν Στρασβούργῳ*. — *Μελάνη* Frey & Sening, *ἐν Λειψίᾳ*.